

**Liikenteen
turvallisuusviraston
tilinpäätös vuodelta 2016**

Sisällysluettelo

1. Johdon katsaus	1
2. Tuloksellisuus	3
3. Vaikuttavuus	8
3.1 Toiminnan vaikuttavuus.....	8
3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	9
4. Toiminnallinen tehokkuus	9
4.1 Toiminnan tuottavuus.....	9
4.2 Toiminnan taloudellisuus.....	10
4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	10
4.4 Yhteisrahoitteinen toiminta	17
5. Tuotokset ja laadunhallinta	18
5.1 Liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinat ja palvelut	18
5.2 Liikenteen energiareformi	19
5.3 Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet	20
5.4 Luottamus digitaalisiin palveluihin	21
5.5 Liikenne- ja viestintäverkot	21
5.6 Voimavarat ja uudistumiskyky	22
6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	23
7. Tilinpäätösanalyysi	25
7.1 Rahoituksen rakenne	25
7.2 Talousarvion toteutuminen.....	26
7.3 Tuotto- ja kululaskelma	26
7.4 Tase.....	29
8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	30
9. Arviointien tulokset	31
10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	31
10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	31
10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	31
11. Liitetiedot	32
12. Allekirjoitus	53

TOIMINTAKERTOMUS

1. Johdon katsaus

Vuosi 2016 oli Liikenteen turvallisuusvirasto Trafin seitsemäs toimintavuosi. Vuoden aikana Trafille osoitettiin useita uusia tehtäviä.

Ajokorttien ja muiden tieliikenteen henkilölupien myöntämisen toimivalta siirtyi poliisilta Trafille 1.1.2016. Toimivallan siirtymisen myötä Trafi myöntää kaikki ajokorttiluvat ja ajokortit, opetusluvut, taksinkuljettajan ajoluvat, vammaisen pysäköintiluvat, liikenneopettajaluvat ja moottoripyörän harjoitusluvut. Vuoden aikana ajokorttipalveluita sähköistettiin ja muuan muassa ajokortin kaksoiskappaleen voi nyt hakea sähköisesti. Myös muiden palveluiden digitalisointia jatkettiin, esimerkiksi merenkulun pätevyyskysymyksiä voi nyt hakea sähköisesti.

Liikenteen sähköisten palvelujen kokeilualusta Liikennelabran vetovastuu siirtyi Trafille 1.4.2016. Liikennelabran tavoitteena on tehdä Suomesta digitaalisen ja innovatiivisen liikenteen sekä logistiikan palveluiden koekenttä. Liikennelabrassa yhdistyvät liikkumisen digitaalisten ratkaisujen edistäminen, kokeilukulttuuri sekä julkisen ja yksityisen sektorin tiivis yhteistyö. Liikennelabran alla toimijat voivat markkinoida omia kokeilujaan ja hankkeitaan. Vuoden aikana Liikennelabra on laajentanut toimintansa kaikkiin liikennemuotoihin.

Alkuvuodesta 2016 julkaistiin Trafin – ja koko liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan - ensimmäinen tietotilinpäätös. Tavoitteena oli saada kokonaiskuva Trafin tietovarantojen näkyvyydestä, hyödyntämisestä ja merkittävydestä. Tietotilinpäätös on yksi työkalu ja informaatioväylä, jonka avulla Trafi osoittaa organisaationa tilintekokykyytensä ja kasvattaa omaa informaatio-oikeudellista osaamistaan sekä oikeutta tietoon. Tietotilinpäätös asemoi Trafia myös tietoviranomaisena.

Trafin tietoa hyödynnetään enemmän kuin koskaan, vuoden aikana luovutettiin noin 750 miljoonaa tietoyksikköä. Tämän lisäksi Trafi on julkaissut kaikkien liikennemuotojen avointa dataa, jota ladattiin vuonna 2016 yli 15 000 kertaa. Rekisteritietojen avaamisen tavoitteena on lisätä rekisteritietojen saatavuutta ja hyödynnettävyyttä yhteiskunnassa. Trafilla on sopimus tietojen hyödyntämisestä kaupallisessa toiminnassa noin 70 toimijan kanssa. Trafin tietoihin perustuvan liiketoiminnan laskennallinen liikevaihto on noin 100 miljoonaa euroa ja työllisyysvaikutus noin 330 henkilöä.

Vuoden 2016 aikana otettiin myös käyttöön merenkulun aluskatsastuksen uusi toimintamalli, jossa alusten katsastaminen siirrettiin suurelta osin luokituskäytösten ja nimettyjen katsastajien tehtäväksi.

Trafi on määrätietoisesti kehittänyt kansainvälistä ja kansallista vaikuttamiskykyään ja -edellytyksiään. Myös riski- ja suorituskykyperusteista toimintamallia on edistetty, muun muassa valvontasuunnitelmat tehdään riski- ja suorituskykyperusteisesti.

Trafin on hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti keventänyt sääntelyä osana liikenne- ja viestintäministeriön norminpurkusuunnitelmaa. Trafin omia määräyksiä on kumottu useita kymmeniä ja lisäksi Trafi on keventänyt sääntelyä liberalisoimalla tulkin- toja sekä säädöksiä yksinkertaistamalla.

Tieliikenteen turvallisuustoiminnan rahoitus muuttui vuoden 2017 alussa, kun rahoituksesta tuli valtionavustus. Valtionapuviranomaisen tehtäviä hoitaa Trafi, jossa työ aloitettiin jo syksyn 2016 aikana, jotta valtionapu pystyttiin myöntämään toimijoilla vuoden 2017 alkuun mennessä

Liikennekaaren ensimmäinen vaihe tuo toteutuessaan Trafille lukuisia uusia liikenteen lupa- ja valvontatehtäviä. Myös näiden tehtävien vastaanottamiseen aloitettiin valmis-

tautuminen jo vuoden 2016 aikana. Trafi osallistui aktiivisesti sekä Liikennekaaren ensimmäisen vaiheen, että loppuvuodesta käynnistyneen toisen vaiheen valmistelutyöhön.

Trafin toiminta on laadun, ympäristön ja tietoturvan osalta sertifioitu ja vastaa ISO-standardien (9001, 14001, 27001) vaatimuksia. Trafian Helsingin ja Rovaniemen toimipisteiden lisäksi vuonna 2016 myös Lappeenrannan toimipisteestä tuli Green Office-toimipiste.

Kesäkuussa 2016 otettiin käyttöön Trafian uusi johtamisjärjestelmä, joka kuvaa sen, miten Trafi tuottaa ja kehittää palveluita asiakkailleen ja miten Trafissa toimitaan tavoitteiden saavuttamiseksi. Johtamisessa huomioidaan ISO-standardien vaatimukset. Toimintajärjestelmän prosessien kuvaukset ja työhjeet sisältyvät johtamisjärjestelmään.

Trafilaisten työtyytyväisyys on kohonnut joka vuosi Trafian perustamisesta lähtien ja Trafian työtyytyväisyysindeksi 3,7 on selvästi valtionhallinnon keskiarvon yläpuolella. Työtyytyväisyys nousi jonkin verran edellisvuodesta (3,6). Vuonna 2016 virastossa tehtiin 519 henkilötyövuotta.

Vuonna 2016 Trafille oli asetettu 20 tulostavoitetta, joista 19 toteutui ja yksi ei toteutunut. Toteutumien kokonaisuuden valossa toimintavuosi oli onnistunut. Panostus sidosryhmä- ja asiakastyöhön näkyi sidosryhmä- ja asiakastyytyväisyyden kasvuna myös vuonna 2016. Trafian saamat arviot LVM:n hallinnonalan yhteisessä sidosryhmätutkimuksessa paranivat jälleen edellisvuodesta, vuonna 2016 yleisarvosana oli 3,7. Myös asiakastyytyväisyyden kokonaisarvosana 3,6 nousi edellisvuodesta.

Liikenne- ja viestintäministeriö asetti marraskuussa 2016 työryhmän, jonka tehtävänä oli laatia esiselvitys liikenteen ja viestinnän viranomaistoimintojen uudelleen organisoimista. Taustalla on halu jatkuvasti parantaa toiminnan asiakaslähtöisyyttä uudessa digitaalisessa toimintaympäristössä. Esiselvitys koski Liikennevirastoa, Trafia ja Viestintävirastoa. Ilmatieteen laitos sisältyi selvitykseen siltä osin, kun sillä on liiketaloudellista toimintaa. Työryhmän puheenjohtajana toimii Trafian pääjohtaja Kari Wihlman. Työryhmän toimikausi päättyi helmikuussa 2017.

2. Tuloksellisuus

Seuraavassa on esitetty tulossopimuksen mukaisten tulostavoitteiden toteutumien taulukkomuodossa. Tulostavoitteet ovat tässä esitetty tulossopimuksen mukaisessa sanamuodossa ja järjestyksessä.

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
1. Liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinat ja palvelut				
Liikennejärjestelmän sääntely on tarkoituksenmukaista ja mahdollistaa toimialan kehityksen				
Ajoneuvojen liikennekelpoisuuspalvelujen käyttäjäystävällisyyden lisääminen	Lain täytäntöönpano hoidettu ja katsastuksen laatumittarit pilotoitu. Yksittäishyväksyntäpalvelujen saatavuus on turvattu	Katsastustoimintaa valvotaan ja lain vaikutuksia seurataan sekä esitetään tarvittaessa muutostarpeita	Katsastajille on tuotettu sähköinen oppimisympäristö Laatumittaristoa on kehitetty monipuolisemmaksi Arvio sääntelyn tarpeellisuudesta on tehty	Toteutunut kokonaisuudessaan
Kuljettajien lupa- ja kelpoisuuspalvelujen kehittäminen käyttäjäystävällisemmäksi			Tieliikenne: 1) suunnitelma kuljettajatiedon kehittämiseksi on valmis ja 1. vaihe on toteutettu 2) Ajokortin kaksoiskappale on otettu käyttöön 3) Suunnitelma tutkintopainotteiseen malliin siirtymiseksi on valmis Rautatieliikenteen kelpoisuussääntelyn uudistamiseksi on tehty ehdotus ja säädösvalmisteluun osallistuttu	Toteutunut kokonaisuudessaan
Liikenteen markkinoiden tasapuolisuuden parantaminen, markkinoille tulon esteiden purkamisen ja palveluiden laadun varmistaminen			Suunnitelma tavoitteen edistämiseksi ja viraston roolin kasvatamiseksi on laadittu (kaikki liikennemuodot, sisältää markkinavalvonnan)	Toteutunut
2. Liikenteen energiareformi				
Fossiilisten polttoaineiden käyttö vähentyy (hiiletön liikenne)				
Ajoneuvokannan uudistaminen	TrafiSafe ja autonvalintatyökalut käytössä	TrafiSafen ja autonvalintatyökalujen käyttö laajentunut	Selvitys toimenpiteistä ajoneuvokannan uudistamiseksi on tehty toimenpideehdotuksineen (muun muassa kiertonopeus, työsuhteautot, kimpakyydit, autovertaamo)	Toteutunut

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
2. Liikenteen energiareformi				
Fossiilisten polttoaineiden käyttö vähentyy (hiiletön liikenne)				
Tieliikenteen vastuullisten kuljetusten yleistyminen	Ammattiliikenteen vastuullisuusmalli on tuotteistettu ja otettu käyttöön	Ammattiliikenteen vastuullisuusmallia on laajennettu uusiin yrityksiin	Energiätehokkuussuositukset on korvattu tieliikenteen vastuullisuusmallilla	Toteutunut
Lentoliikenteen hiilidioksidipäästöjen kehittyminen kestäväällä tavalla			Lentoliikenteen hiilidioksidipäästöjen kehittymiseen kestäväällä tavalla on tehty viranomaistoimien suunnitelma ja lähtötasoarviointi	Toteutunut
Vaihtoehtoisten ja puhtaampien polttoaineiden käytön lisääntyminen merenkulussa			Suunnitelma viraston toimista tavoitteen edistämiseksi on laadittu	Toteutunut
3. Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet				
Sähköiset asiointikanavat ja tietojenvaihto	Sähköiset palvelut ja asiointi – määrä ja käyttöaste lisääntynyt	Uusia sähköisiä palveluita ovat muun muassa verovelkatodistus, omistajanvaihdos ja ajokortin kaksoiskappale	Digitaalinen Trafi -suunnitelma on laadittu Uusia sähköisiä palveluita on otettu käyttöön: 1) tieliikenteen kuljettajatiedot, 2) merenkulun pätevyyskirjan / lisäpätevyystodistuksen hakeminen, 3) STCW-pätevyden oikeellisuuden tarkistus Viranomaisten välisestä tiedonvaihtosuunnitelma mittareineen on valmistunut	Toteutunut kokonaisuudessaan
Liikenteen tietojen hyödyntäminen uuden liiketoiminnan mahdollistamisessa	Tieliikenteen anonymisoidut tiedot auki	Ilma-alusten, rautatiekaluston, veneiden ja alusten anonymisoidut tiedot ovat auki. Reaaliaikainen liikennetieto on avoimesti saatavilla	Trafin tietoon perustuvien palvelujen määrä on kasvanut vähintään 5 % edelliseen vuoteen verrattuna Trafin tietopalvelutehtaan suunnitelma on valmis (muun muassa tiedonluovutus, lauspalvelu) Avoimen datan määrää on lisätty edelliseen vuoteen verrattuna (rautatietä ja ilma-alusten tekniset tiedot)	Toteutunut kokonaisuudessaan

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Automaation mahdollisuuksien hyödyntäminen			Automaatiohankkeet ja kokeilut on toteutettu suunnitellusti (NordicWay, automaation standardisointityö, Itämeren älypilvi, AURORA) Ajoneuvojen varustetietojen rekisteröintitarpeet on selvitetty Automaatiokokeiluja ja hankkeita koskeva informaatiopalvelu on toiminnassa (kaikki Liikennemuodot) Globaaliin RPAS sääntelyyn on vaikutettu ja sähköistä RPAS-asiointia ja palveluita on kehitetty yhteistyössä	Toteutunut kokonaisuudessaan
4. Luottamus digitaalisiin palveluihin				
Viraston tietojärjestelmät ja tieto ovat laadukkaita ja tietoturvallisia			Trafin 1. tietotilinpäätös on laadittu Liikenteen tietojärjestelmän ja tietovaraston jatkokehittämisestä on tehty suunnitelma	Toteutunut kokonaisuudessaan
5. Liikenne- ja viestintäverkot				
Liikennejärjestelmän tavoitteiden ja tilan seuranta ja kehittäminen yhteistyössä hallinnonalan kanssa	Turvallisuus ja ympäristötilakuva on käytössä	Turvallisuus ja ympäristötilakuva on arvioitu	Liikennejärjestelmän tavoitteiden ja tilan seuranta on laajennettu: 1) markkinoiden toimivuus ja toimintavarmuus ja 2) mittaristoa on jäsennetty hallinnonalan painopisteiden mukaisesti	Toteutunut kokonaisuudessaan
Liikennejärjestelmän varautumis- ja huoltovarmuustyön koordinointi hallinnon alalla			Liikennejärjestelmän varautumis- ja huoltovarmuustoimijoiden roolien mukainen osallistuminen on suunniteltu ja toimintamalli on arvioitu	Toteutunut kokonaisuudessaan

TUOTOKSET JA LAADUNHALLINTA	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Uusien toimintatapojen käyttöönotto			Aluskatsastuksen uudet toimintamallit ovat käytössä Riski- ja suorituskykyperusteista toimintatapaa on sovellettu valvontasuunnitelmassa Tieliikenteen turvallisuuden sidosryhmäyhteistyön koordinointi on aloitettu	Toteutunut kokonaisuudessaan
Palvelutaso				
Asiakastytyväisyys, asiakkaat	3,6	3,5	3,6	3,6
Asiakastytyväisyys, sidosryhmät	3,5	3,6	3,6	3,7
TOIMINNALLINEN TEHOKKUUS				
Tuottavuus				
Työn tuottavuuden kehittyminen, vähintään %	- 1,65	6,62	1	11,90
Kokonaistuottavuuden kehittyminen, vähintään %	- 1,71	7,94	2	14,96
Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus (kolmen vuoden keskiarvo, %)	105	101	100...106	102
Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, kolmen vuoden keskiarvo, +/- 3 %	119	107	113...120	140

Viraston toiminnallisten tulostavoitteiden lisäksi Trafille asetettiin toimintatapoja koskevia tavoitteita ja lähtökohtia.

Trafille asetettiin seuraavat työtyytyväisyyttä ja IPO-indeksien keskiarvoa koskevat tavoitteet. IPO-indeksi mittaa osaamisen kehittymistä ja uudistumista, motivaatiota ja työn imua sekä johtamista ja työyhteisön vuorovaikutusta.

VOIMAVARAT JA UUDISTUMISKYKY	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Toimintatavat				
Työtyytyväisyyden kokonaisindeksi	3,6	3,62	3,64	3,69
IPO -indeksien keskiarvo	IPO-toimenpidesuunnitelman toimenpiteet suunniteltu	3,71	3,72	3,68

Toimintatapojen kehittämistä hallinnonalalla ohjasi lisäksi lähtökohta, että EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen sekä kansallinen sidosryhmäyhteistyö on tuloksellista, suunnitelmallista ja hallinnonalan politiikkaprioriteettien mukaista. Vaikuttamista ja sidosryhmäyhteistyötä kehitettiin yhteistyössä koko hallinnonalalla.

	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Viraston vaikuttaminen on suunnitelmallista ja osallistavaa	Kv-vaikuttamis-suunnitelma on toteutunut	Kv-vaikuttamis-suunnitelma on arvioitu	Vaikuttamisen ja tulosten seurannan malli on uusittu ja käyttöön otettu	Toteutunut

Sääntelyn sujuvoittamiseksi ja hallinnollisen takaan keventämiseksi asetettiin seuraavassa esitetyt tavoitteet.

	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Sääntelyä on sujuvoitettu ja hallinnollista taakkaa on kevennetty (erityisesti normien purku ja lupien perkaus)		Toteutunut. Muutokset on tehty työohjeeseen ja huomioitu kehittämissuunnitelmassa	Liikennekaaren edellyttämät määräysmuutokset on tehty Norminpurkusuunnitelman toimenpiteet on toteutettu	Toteutunut kokonaisuudessaan

Rahoituksen tavoitteena oli kohdistaa rahoitus niin, että tulostavoitteet oli mahdollista saavuttaa julkisen talouden suunnitelman mukaisella rahoitustasolla.

Rahoitus				
Bruttomenot (1000 euroa)	138 150	134 630	138 106	127 764
Bruttotulot (1000 euroa)	90 571	85 041	90 240	96 058
Nettomääräraha (1000 euroa)	47 579	49 589	47 866	31 706

Tulostavoitteiden sekä toiminnan tavoitteiden lisäksi Trafille määriteltiin seuraavat mittarit.

SEURATTAVAT MITTARIT				
	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Tavoite 2016	Toteuma 2016
Voimavarojen hallinta ja kehittäminen				
Henkilöstön kokonaismäärä, htv	536	528	518	519
SEURANTA- JA RAPORTOINTIKOhteet				
Toimintajärjestelmään liittyvät sertifiointitoteutuvat suunnitellusti	Sertifiointit etenevät: ISO 14001, ISO 9001, ISO 27001	Koko virasto sertifioitu: ISO 27001 tietoturvasertifiointi uusittu vuoden aikana	Sertifiointien ylläpito ja auditoinnit toteutuvat suunnitellusti	Toteutunut
Viranomaistehtävät				
Ajoneuvoverokertymä, miljoonaa euroa	869	910	1050	1076
Normien antaminen määräajassa	100 %	100 %	100 %	Toteutunut
Lupien myöntäminen määräajassa	90 %	90 %	90 %	Ei toteutunut

3. Vaikuttavuus

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Trafin rooli yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamisessa määritellään yhteiskunnallisten tavoitteiden hallinnonalan yhteisten painopisteiden kautta seuraavasti:

1. Liikenteen ja viestinnän palvelut ja palvelumarkkinat

Painopisteen toteuttamiseksi Trafi:

- tukee markkinoiden avaamista ja markkinoille pääsyn esteiden purkamista
- keventää hallinnollista taakkaa (luvat ja määräykset)
- osallistuu aktiivisesti liikenteen lainsäädännön valmisteluun
- varmistaa liikkumisen palveluiden laatua (esim. esteettömyys, matkustajien oikeudet) ja turvallisuutta (ajoneuvot, kuljettajat)
- edistää liikennemarkkinoiden tasapuolisuutta, läpinäkyvyyttä ja toimivuutta (mm. saatavuus, hinta, tulosohjaus ei kuitenkaan koske riippumatonta rautatiealan sääntelyelintä)
- varmistaa, että sen normit ja lupamenettelyt tukevat kokeilujen toteuttamista

2. Liikenteen energiareformi

Painopisteen toteuttamiseksi Trafi:

- uudistaa ajoneuvokantaa (mm. informaatio-ohjauksella, tekemällä ehdotuksia, vaikuttamalla kuluttajakäyttäytymiseen)
- kehittää kuljetusyrityksille suunnattua vastuullisuusmallia
- vähentää liikenteestä aiheutuvia ympäristöhaittoja
- suorittaa kaikkien liikennemuotojen päästöjä koskevaa seurantaa ja valvontaa
- tukee painopisteen toteuttamista kokeiluilla

3. Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet

Painopisteen toteuttamiseksi Trafi:

- kehittää toiminnassaan syntyvien isojen tietomäärien hallintaa ja analytiikkaa ja osallistuu hallinnonalan tiedon hyödyntämisen kehittämiseen
- varmistaa, että rekisterijärjestelmät tukevat automaattiajoneuvojen käyttöönottoa
- huolehtii tietojen saatavuudesta ja laadusta avoimen datan periaatteiden mukaisesti palveluntuottajien ja kehittäjäyhteisöjen käyttöön
- hyödyntää palvelujen tuottajilta ja käyttäjiltä saatavaa tietoa oman toimintansa kehittämiseksi
- kehittää asiakaslähtöisiä sähköisiä asiointikanavia ja digitalisoi prosesseja, integroi asiointikanavat ja prosessit markkinoilla olevien yritysten palveluihin yhteistyössä toimijoiden kanssa
- edistää liikkumispalvelujen ja liikenteen automaation kokeiluja (mm. kehittämällä normi- ja lupamenettelyjä)

4. Luottamus digitaalisiin palveluihin

Painopisteen toteuttamiseksi Trafi:

- varmistaa, että sen vastuulla olevat tietojärjestelmät ja tietoliikenne ovat tietoturvan ja tietosuojan osalta tarpeiden ja vaatimusten mukaisia
- varmistaa uusien digitaalisten liikennepalvelujen tietoturvan ja tietosuojan
- edistää luottamusta digitaalisiin palveluihin mm. kokeilujen kautta

5. Liikenne- ja viestintäverkot

Painopisteen toteuttamiseksi Trafi:

- kehittää liikennejärjestelmän tavoitteistoa ja seurantaa yhteistyössä hallinnonalan kanssa

- koordinoi liikennealan varautumista ja huoltovarmuutta
- vastaa infraan liittyvistä viranomaispalveluista ja varmistaa liikennejärjestelmän suorituskykyä
- ottaa käyttöön uusia käyttäjälähtöisiä ja osallistavia toimintatapoja

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilu toteutettiin vuonna 2015, mutta vuoden 2015 palkkioita maksettiin vielä vuoden 2016 puolella. Kokeilun vaikuttavuudesta on raportoitu Trafín elokuussa 2016 julkaisemassa Romutuspalkkiokokeilun seuranta tutkimuksessa.

4. Toiminnallinen tehokkuus

4.1 Toiminnan tuottavuus

Työn tuottavuuden kehittyminen vähintään 1 %. Tavoite toteutui. Työn tuottavuus kasvoi edellisestä vuodesta 11,90 prosenttia.

Kokonaistuottavuuden kehittyminen vähintään 2 %. Tavoite toteutui. Kokonaistuottavuus kasvoi edellisestä vuodesta 14,96 prosenttia.

Trafi käyttää tuottavuuslaskennassa Tilastokeskuksen kehittämää liikevaihtoperusteista tuottavuusmittaria. Laskelmassa tuotos jaetaan budjettirahoitteiseen ja maksulliseen toimintaan. Budjettirahoitteisen toiminnan osuudessa seurataan viiden toiminnon volyyymia kuvaavan mittarin kehitystä eri toimialoilta ja näiden toimialojen maksuttoman toiminnan kuluja. Edellisvuosiin verrattuna maksuttoman toiminnan kustannuksien kohdistuminen perustuu nyt toteutuneeseen työajanseurantaan. Kokonaiskulut eivät sisällä omaan käyttöön valmistuksen kustannuksia. Maksullisen toiminnan tuotoksessa huomioidaan kaikki viraston maksulliset suoritteet ja tuotoksen laskemisessa eliminoidaan hinnanvaihtelut. Vaikuttavuus ja muut laadulliset tekijät eivät sisälly tuottavuusmittariin.

Vuoteen 2015 verrattuna maksullisen toiminnan tuotos kasvoi 16,1 prosenttia ja maksuttoman toiminnan tuotos kasvoi noin 0,8 prosenttia. Maksullisen toiminnan kasvu johtui myynnin volyymin kasvamisesta. Myyntivolyymit kasvoivat erityisesti sovelluskyselyissä ja ajoneuvojen rekisteröinnissä. Ajokorttitoimivallan siirron myötä Trafille siirtyi kokonaan uusia suoritteita, joiden merkitys tuotoksen kasvussa oli merkittävä. Maksullisen toiminnan painoarvo Trafín tuotoksesta kasvoi 3,75 prosenttia. Tämä oli kuitenkin huomattavasti vähemmän kuin tuotos. Maksuttoman toiminnan painoarvo tuotoksesta taas laski 2,62 prosenttia.

Tuottavuustavoitteet toteutuivat selkeästi, koska tuotoksen kasvun lisäksi Trafín kokonaismenot pienenevät noin 5,3 miljoonaa euroa, henkilöstömenot pienenevät noin 2,8 miljoonaa euroa sekä henkilötöyvuosimäärä pieneni vuoteen 2015 verrattuna 9 henkilötyövuotta. Kustannukset on laskentamallissa jaoteltu henkilöstökuluihin, poistoihin ja muihin kuluihin. Henkilöstökulut sekä poistot on otettu tuotto- ja kululaskelmalta ja muut kulut ovat edellisten erien ja Trafín toiminnan kulut yhteensä summan erotus.

Työn tuottavuus kasvoi 11,90 prosenttia ja kokonaistuottavuus 14,96 prosenttia.

Laskentatapa vertaa tuottavuuden kehittymistä aina pelkästään edelliseen vuoteen. Trafín toiminnalle ovat ominaisia toiminnan merkittävät muutokset tilikausien välillä. Tämä aiheuttaa isoa heilahtelua myös tuottavuudelle. Nyt tarkasteltujen vuosien mer-

kittävin muutos oli ajokorttitoimivallan siirtyminen Trafille, ajoneuvorekisteröinnin sähköisten suoritteiden volyymikasvu sekä poikkeuksellisen alhaisina toteutuneet menot.

Trafin toimintaa ollaan kehittämässä suuntaan, missä pyritään lisäämään vaikuttavuutta. Jossain tapauksissa tämä tarkoittaa maksullisen toiminnan suoritustuotannon tietois- ta vähentämistä. Näissä tapauksissa asiakkaan tarpeet pyritään täyttämään muilla kei- noin kuin maksullisen toiminnan suoritteella. Hallituksen kärkihankkeena oleva säänte- lypurku on esimerkki tavoitteesta, jonka toteuttaminen aiheuttanee maksullisen toi- minnan suoritemäärän laskua.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

TOIMINNAN TALOUDELLISUUS	Toteuma 2014	Toteuma 2015	Toteuma 2016
Kustannukset, euroa			
Kokonaiskustannukset	139 385 218	135 582 424	130 236 930
Kokonaiskustannukset per henkilötyövuosi	260 047	256 785	250 938
Henkilöstökustannukset	42 529 287	42 317 293	39 504 963
Vuokrat	6 127 654	5 860 007	5 619 113
Vuokrat per henkilötyövuosi	11 432	11 098	10 827
Palveluiden ostot	82 425 270	80 169 649	75 380 491
Palveluiden ostot per henkilötyövuosi	153 779	151 836	145 242
Matkamenot	1 851 502	1 742 051	1 761 584
Matkamenot per henkilötyövuosi	3 454	3 299	3 394
Suoritevolyymit, kpl			
Liitteetön rekisteri-ilmoitus	2 146 802	2 150 164	1 480 591
Sähköinen rekisteri-ilmoitus	437 990	604 020	2 089 085
Ajokortti	364 766	367 185	469 472
Katsastustoiminnan maksu	3 505 903	3 523 395	3 565 546
Suorakyselyt	8 753 380	9 299 657	11 033 067
Sovelluskyselyt	19 800 463	24 068 689	27 595 518
Avainsuoritteiden yksikkökustannukset, euroa			
Verolippu	1,52	1,56	1,41
Ajoneuvon rekisteröinti	8,86	8,61	5,83
Tietoyksikkö	0,0745	0,0168	0,007
Ajokortti	11,26	14,01	-
Ajokorttihakemus	-	-	28,22
Kuljettajatutkinto	37,64	39,96	50,74

Vuoden 2016 alusta Trafille siirtyi ajokorttitoimivalta poliisilta. Aiempi ajokorttisuorite ei ole verrannollinen nykyisiin suoritteisiin, joten ne esitetään taulukossa erillisinä.

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, kolmen vuoden keskiarvo 100–106 %. Tavoite toteutui, sillä kustannusvastaavuuden kolmen vuoden keskiarvo oli 102 %. Vuonna 2016 kustannusvastaavuus oli 107 %, 104 % vuonna 2014 ja 96 % vuonna 2015. Liikennemuotokohtaiset kustannusvastaavuudet vuonna 2016 olivat seuraavat: ilmailu 89 %, merenkulku 64 %, rautatieliikenne 80 % ja tieliikenne 113 %.

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus, kolmen vuoden keskiarvo 113–120 %. Tavoite ei toteutunut, sillä kustannusvastaavuuden kolmen vuoden keskiarvo oli 140 %. Vuonna 2016 liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 210 %, 105 % vuonna 2015 ja 106 % vuonna 2014.

Maksullisen toiminnan tulosta ja kannattavuutta tarkastellaan seuraavassa kustannusvastaavuuslaskelmien kautta. Taulukoissa on pyöristyseroja, jotka johtuvat lukujen esittämisestä 1 000 euron tarkkuudella.

Seuraavia taulukoita luettaessa on huomioitava, että vuoden 2016 yhteiskustannukset ovat suuremmat ja erilliskustannukset pienemmät kuin aiempina vuosina. Vuonna 2016 käyttöön otettu Kieku-talousjärjestelmä aiheutti muutoksen tiettyjen menojen kohdistamisessa, koska aiemmin keskitetyksi budjetoidut menoerät, kuten esimerkiksi vuokrat kohdistettiin toimintayksiköille kirjanpidossa etukäteen määritetyllä jakosuhteella. Tilivuonna vastaavat kustannukset vyörytettiin toimintayksiköille kustannuslaskennassa etukäteen määritetyllä jakosuhteella osana yhteiskustannuksia.

Maksullinen toiminta (t€)	Liiketaloudelliset suoritteet			
	2016 tot.	2016 tav.	2015 tot.	2014 tot.
TUOTOT				
Liiketaloudelliset tuotot	11 429	9 476	9 590	8 977
Julkisoikeudelliset tuotot				
Erytyislain alaiset tuotot				
TUOTOT YHTEENSÄ	11 429	9 476	9 590	8 977
KUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet ja tarvikkeet	0	1	10	10
Henkilöstökustannukset	1 024	984	1 424	1 208
Vuokrat	0	1	163	150
Ulkopuoliset palvelut	922	1 968	5 365	5 208
Muut erilliskustannukset	48	54	62	44
Erilliskustannukset yhteensä	1 993	3 008	7 023	6 620
KÄYTTÖJÄÄMÄ	9 436	6 467	2 567	2 357
Sisäiset siirrot	113	180	0	-123
Osuus muista yhteiskustannuksista	3 344	3 608	2 108	1 991
Kokonaiskustannukset yhteensä	5 450	6 796	9 131	8 487
YLI/ALIJÄÄMÄ	5 979	2 679	459	490
Kustannusvastaavuus - %	210 %	139 %	105 %	106 %

Liiketaloudellisten suoritteiden tuotot muodostuivat tietopalvelun hinnastosuoritteiden myynnistä. Liiketaloudellisten suoritteiden tuottojen määrä ylitti budjetoidun noin 1 953 000 euroa.

Tuottojen kasvu johtui pääasiassa kyselypalveluiden odotettua suuremmasta kysynnästä. Liiketaloudellisten suoritteiden hintoja korotettiin vuoden 2016 aikana, koska kustannusvastaavuus oli jo pitkään ollut tavoitetta alempi ja koska suoriteryhmän kus-

tannukset olivat kasvamassa tietojärjestelmähankkeesta johtuen. Päätös hintojen nostamisesta tehtiin maaliskuussa 2016, jolloin kyselyiden lukumäärän kasvua ei osattu ennakoida. Hintoja oli pidetty samalla tasolla useamman vuoden ajan, koska linjaus tiedonluovutuksen maksuttomuudesta oli vielä avoin.

Kokonaiskustannukset toteutuivat noin 1 346 000 euroa suunniteltua pienempänä. Kokonaiskustannukset laskivat suurelta osin IT-kustannusten toteututtua huomattavasti budjetoitua pienempänä. Suunnitellut isot kehittämishankkeet, erityisesti tiedonluovutuksen sähköisten palvelujen ja automatisoinnin osalta, eivät edenneet suunnitellusti.

Tietopalvelun hintojen tarkistus käynnistettiin marraskuussa 2016 ja uusi hinnasto tulee voimaan 1.6.2017.

Liiketaloudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 210 % (budjetti 139 %).

Maksullinen toiminta (t€)	Julkisoikeudellinen			
	2016 tot.	2016 tav.	2015 tot.	2014 tot.
TUOTOT				
Liiketaloudelliset tuotot				
Julkisoikeudelliset tuotot	84 134	81 576	74 455	77 223
Erityislain alaiset tuotot				
TUOTOT YHTEENSÄ	84 134	81 576	74 455	77 223
KUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet ja tarvikkeet	18	135	104	119
Henkilöstökustannukset	12 706	13 400	12 121	11 212
Vuokrat	59	133	1 574	1 556
Ulkopuoliset palvelut	35 286	36 552	46 288	44 716
Muut erilliskustannukset	730	811	686	433
Erilliskustannukset yhteensä	48 800	51 031	60 773	58 037
KÄYTTÖJÄÄMÄ	35 334	30 546	13 682	19 186
Sisäiset siirrot	574	254	298	177
Osuus muista yhteiskustannuksista	29 602	31 871	16 555	15 778
Kokonaiskustannukset yhteensä	78 975	83 156	77 626	73 993
YLI/ALIJÄÄMÄ	5 159	-1 580	-3 171	3 231
Kustannusvastaavuus - %	107 %	98 %	96 %	104 %

Julkisoikeudellisten suoritteiden tuotot nousivat budjettiin nähden noin 2 558 000 euroa. Tämä johtui ajoneuvojen rekisteröinnin tuottojen toteutumisesta budjetoitua huomattavasti suurempana. Ilmailun, merenkulun ja rautatieliikenteen tuotot jäivät budjetoidusta. Syyt tähän on eritelty myöhemmissä maksullisen toiminnan taulukoiden analyysissä.

Julkisoikeudellisten suoritteiden osalta kokonaiskustannukset pienenevät noin 4 181 000 euroa. Yhteiskustannusten osuus pieneni noin 2 269 000 euroa, henkilöstökustannukset noin 694 000 euroa ja palveluiden ostot noin 1 266 000 euroa budjetoituun.

Yhteiskustannusten väheneminen johtuu pääasiassa henkilöstökulujen ja palveluiden ostojen vähenemisestä verrattuna budjetoituun. Henkilöstökustannukset laskivat, koska henkilötyövuodet toteutuivat ennustettua pienempänä. Henkilötyövuosien määrä laski osin siksi, ettei korvausrekrytointeja tehty tai rekrytointiprosessit veivät ennakoi-

tua kauemmin (ks. luku 7.3). Palvelujen ostojen väheneminen yhteiskustannuksissa johtui suurelta osin siitä, että suunnitellut ostot ovat siirtyneet toteuttavaksi seuraavalle vuodelle, tarve ulkopuolisille palveluille on vähentynyt tilikauden aikana tai haluttuja palveluja ei ole ollut saatavilla. ICT-kehittämiseen varatun budjetin käyttämättömyyttä selittää muun muassa se, että omien resurssien riittämättömyydestä johtuen kaikkea suunniteltua kehittämistä ei pystytty toteuttamaan.

Syitä muihin budjettipoikkeamiin käydään läpi jäljempänä suoriteryhmäkohtaisissa analyyseissä.

Julkisoikeudellisten suoritteiden kustannusvastaavuus oli 107 % (budjetti 98 %).

Seuraavissa taulukoissa on esitetty maksullisen toiminnan jaottelu talousarvion kustannusvastaavuuslaskelman mukaisesti. Toiminta on jaettu julkisoikeudellisten suoritteiden tuotannon mukaisesti seuraaviin pääryhmiin: ajoneuvojen rekisteröinti, ajo-oikeudet ja tutkinnot sekä luvat ja valvonta. Aiempien vuosien vertailutiedot ovat laskennallisia.

Maksullinen toiminta (t€)	Ajoneuvojen rekisteröinti			
	2016 tot.	2016 tav.	2015 tot.	2014 tot.
TUOTOT				
Liiketaloudelliset tuotot				
Julkisoikeudelliset tuotot	34 208	28 683	34 809	33 524
Erityislain alaiset tuotot				
TUOTOT YHTEENSÄ	34 208	28 683	34 809	33 524
KUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet ja tarvikkeet	0	1	25	31
Henkilöstökustannukset	2 249	2 538	2 783	2 775
Vuokrat	4	6	399	450
Ulkopuoliset palvelut	15 526	15 013	22 434	22 017
Muut erilliskustannukset	61	71	257	172
Erilliskustannukset yhteensä	17 839	17 629	25 897	25 444
KÄYTTÖJÄÄMÄ	16 369	11 054	8 912	8 080
Sisäiset siirrot	-32	-379	818	611
Osuus muista yhteiskustannuksista	8 681	9 555	5 909	5 305
Kokonaiskustannukset yhteensä	26 488	26 804	32 624	31 360
YLI/ALIJÄÄMÄ	7 720	1 879	2 185	2 164
Kustannusvastaavuus - %	129 %	107 %	107 %	107 %

Ajoneuvojen rekisteröinnin tulot toteutuivat noin 5 525 000 euroa budjetoitua suurempana.

Vuoden 2015 marraskuusta lähtien on ollut mahdollista tehdä ajoneuvon rekisteröinti uusissa sähköisissä palveluissa tai aiempaan tapaan henkilöpalveluna asioimalla rekisteröintikumppanien palvelupisteissä. Sähköisiä palveluita tuottavat sekä Trafín sopimuskumppanina toimivat vakuutusyhtiöt että Trafi. Vuoden 2016 budjetoidut volyymit toteutuivat arvioidusta poiketen: rekisteröintien määrä ylitti budjetoidun määrän ja lisäksi kysyntä ei kohdistunut palveluihin odotetulla tavalla. Erityisesti Trafín sähköises-

sä palvelussa itsepalveluna tehtyjen rekisteröintien määrät toteutuivat huomattavasti budjetoitua suurempina. Tästä syystä sähköisten palveluiden hinnoittelua muutettiin vuoden 2016 aikana, mutta maksumuutoksista huolimatta tuotot ylittivät budjetoidun. Suoritevolyyymien arviointi oli haastavaa, koska oli otettu käyttöön täysin uusia palvelukanavia. Maksuja muutettaessa pyritään aina siihen, että hinnat pysyisivät mahdollisimman vakaina. Hintojen sahaamista pyritään välttämään.

Henkilöstökustannukset toteutuivat noin 289 000 euroa budjetoitua pienempänä, johon muun muassa toteutumatta jääneistä rekrytoinneista. Yhteiskustannusten toteutuksesta on kerrottu edellä.

Rekisteröinnin kustannusvastaavuus oli 129 % (budjetti 107 %).

Maksullinen toiminta (t€)	Ajo-oikeudet ja tutkinnot			
	2016 tot.	2016 tav.	2015 tot.	2014 tot.
TUOTOT				
Liiketaloudelliset tuotot				
Julkisoikeudelliset tuotot	33 495	33 936	23 419	30 344
Erityislain alaiset tuotot				
TUOTOT YHTEENSÄ	33 495	33 936	23 419	30 344
KUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet ja tarvikkeet	0	10	17	19
Henkilöstökustannukset	2 497	2 566	1 747	1 607
Vuokrat	2	28	284	295
Ulkopuoliset palvelut	17 328	18 011	17 019	19 109
Muut erilliskustannukset	57	75	36	55
Erilliskustannukset yhteensä	19 885	20 689	19 104	21 085
KÄYTTÖJÄÄMÄ	13 611	13 247	4 315	9 258
Sisäiset siirrot	157	204	86	54
Osuus muista yhteiskustannuksista	13 797	14 622	5 882	5 612
Kokonaiskustannukset yhteensä	33 838	35 515	25 072	26 751
YLI/ALIJÄÄMÄ	-343	-1 579	-1 652	3 592
Kustannusvastaavuus - %	99 %	96 %	93 %	113 %

Ajo-oikeudet ja tutkinnot -suoriteriymän suoritteita ovat muun muassa tieliikenteen ajokortit, piirturikortit, tutkinnot ja ajoluvat. Ajo-oikeudet ja tutkinnot -suoriteriymän tuotot toteutuivat noin 441 000 euroa budjetoitua pienempänä. Myös kustannukset toteutuivat 1 677 000 euroa budjetoitua pienempänä.

Uuden sähköisen palvelun kautta tilattavan ajokortin kaksoiskappaleen ennakoitua suurempi kysyntä ylitti huomattavasti budjetoidun ja tästä syystä myös painatus- ja postikulut toteutuivat ennakoitua suurempina. Postituskulujen ylittymistä aiheutti myös lyhytaikaisesta ajokortista luopuminen vuoden 2016 alussa ja siitä seurannut varsinaisen ajokortin, yhteensä noin 100 000 korttia, toimittaminen kaikille lyhytaikaisen ajokortin haltijoille.

Kuljettajatutkintosuoritteiden kysyntä jäi puolestaan budjetoidusta, mahdollisena syyinä tähän oli julkisuudessa käyty keskustelu opetuksen vapautumisesta.

Kustannusvastaavuudeksi muodostui 99 % (budjetoitu 96 %).

Maksullinen toiminta (t€)	Luvat ja valvonta			
	2016 tot.	2016 tav.	2015 tot.	2014 tot.
TUOTOT				
Liiketaloudelliset tuotot				
Julkisoikeudelliset tuotot	16 431	18 958	16 227	13 355
Erityislain alaiset tuotot				
TUOTOT YHTEENSÄ	16 431	18 958	16 227	13 355
KUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet ja tarvikkeet	18	124	63	70
Henkilöstökustannukset	7 960	8 296	7 591	6 830
Vuokrat	54	99	891	812
Ulkopuoliset palvelut	2 433	3 527	6 835	3 591
Muut erilliskustannukset	612	665	393	206
Erilliskustannukset yhteensä	11 076	12 713	15 772	11 508
KÄYTTÖJÄÄMÄ	5 355	6 245	455	1 848
Sisäiset siirrot	449	430	-607	-488
Osuus muista yhteiskustannuksista	7 124	7 694	4 765	4 861
Kokonaiskustannukset yhteensä	18 649	20 837	19 931	15 881
YLI/ALIJÄÄMÄ	-2 218	-1 879	-3 704	-2 525
Kustannusvastaavuus - %	88 %	91 %	81 %	84 %

Luvat ja valvonta -suoriteryhmä sisältää kaikki ilmailun, merenkulun ja rautatieliikenteen suoritteet sekä muut kuin edellä käsiteltyihin ryhmiin kuuluvat tieliikenteen suoritteet. Vuonna 2016 tuotot suhteessa budjettiin vähenivät noin 2 527 000 euroa huolimatta vuoden 2016 alusta voimaantulleista maksukorotuksista. Merenkulun suoritemaksuja korotettiin lähes kauttaaltaan keskimääräisen korotuksen ollessa 11 %. Lisäksi tehtiin kohdennettuja hintamuutoksia raideliikennesuoritteisiin (keskimäärin +19 %) sekä muita yksittäisiä muutoksia. Merenkulun aluskatsastuksen suoritteiden siirtyminen luokituslaitoksille ja nimetyille katsastajille tapahtui ennakoitua nopeammin. Merenkulun pätevyyskirjoja haettiin ennakoitua vähemmän. Ilmailun suoritustuottoihin vaikutti usean toimijan lopettaminen vuoden 2016 aikana sekä se, että uusia toimijoita ei aloittanut toimintaansa vuoden aikana. Myös rautatieliikenteen tuotot toteutuivat ennakoitua pienempänä toteutuneiden työtuntien jäädessä arvioidusta.

Ulkopuolisten palvelujen väheneminen noin 1 094 000 euroa johtui suurimmaksi osaksi merenkululle budjetoiduista palvelukorvauksista (noin 830 000 euroa). Merkittävin syy näiden palvelukorvausten pieneen toteumaan oli se, että rikkimonitorointipalvelua tarjoava yritys ei saanut palvelun tuottoa täysimääräisesti toimimaan ennen kuin vasta vuoden loppupuolella. Myös suunnitellut tietojärjestelmäkustannukset toteutuivat budjetoitua pienempänä. Euroopan rautatieviraston päätös tarjota tietojärjestelmä Trafín käyttöön vaikutti rautatieliikenteen tietojärjestelmien kehittämiseen budjetoidusta.

Henkilöstömenojen toteutumisen budjetoitua pienempänä selittää muun muassa irtisanoutumiset ja pitkät virkavapaat. Työpanosta korvattiin vain siltä osin kun se oli tarpeen tehtävien hoitamiseksi.

Kustannusvastaavuus oli 88 % (budjetoitu 91 %).

Maksullinen toiminta (t€)	Maksullinen toiminta yhteensä			
	2016 tot.	2016 tav.	2015 tot.	2014 tot.
TUOTOT				
Liiketaloudelliset tuotot	11 429	9 476	9 590	8 977
Julkisoikeudelliset tuotot	84 134	81 576	74 455	77 223
Erityislain alaiset tuotot	0	0	0	3 874
TUOTOT YHTEENSÄ	95 564	91 052	84 045	90 075
KUSTANNUKSET				
Erilliskustannukset				
Aineet ja tarvikkeet	18	136	114	140
Henkilöstökustannukset	13 730	14 385	13 545	13 461
Vuokrat	59	134	1 736	1 856
Ulkopuoliset palvelut	36 208	38 520	51 653	51 941
Muut erilliskustannukset	778	864	747	649
Erilliskustannukset yhteensä	50 793	54 039	67 796	68 045
KÄYTTÖJÄÄMÄ	44 771	37 013	16 249	22 029
Sisäiset siirrot	687	434	298	54
Osuus muista yhteiskustannuksista	32 945	35 479	18 663	17 847
Kokonaiskustannukset yhteensä	84 426	89 952	86 757	85 946
YLI/ALIJÄÄMÄ	11 138	1 100	-2 712	4 128
Kustannusvastaavuus - %	113 %	101 %	97 %	105 %

Trafin maksullisen toiminnan osalta tuotot ylittivät budjetoidun noin 4 512 000 eurolla. Kustannusten osalta budjetti alitettiin noin 5 526 000 eurolla. Suurimmat poikkeamat ovat henkilöstökuluissa, palveluiden ostoissa ja yhteiskustannuksissa (joiden lasku johdetaan samoista kuluista). Näitä poikkeamia on käsitelty tarkemmin edellä sekä luvussa 7.3.

Maksullinen toiminta yhteensä vuodelta 2014 sisältää myös erityislain alaiset tuotot ja kustannukset.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus oli 113 % (budjetoitu 101 %).

Veronluonteiset tulot

Katsastuksen, lentoliikenteen ja kaupunkiraideliikenteen veronluonteisten tulojen kantamisesta ja valvonnasta huolehtii Trafi. Alla on laskettuna näiden veronluonteisten maksujen kustannusvastaavuudet. Maksujen tuotto tuloutetaan valtiolle. Trafin osuus on talousarviossa määritetty osuus maksutuotosta, ja se huomioidaan Trafin saamassa budjettirahoituksessa.

Katsastuksen valvontamaksu on 2,20 euroa. Maksu peritään jokaisesta katsastustoimipaikalla suoritetusta, ajoneuvoliikennerekisteriin merkitystä katsastuksesta ja jälkikarkastuksesta. Valvontamaksulla katetaan valvonnasta aiheutuneet kustannukset.

Katsastustoiminnan valvontamaksun tuotto	7 844 201 euroa
Katsastustoiminnan valvontamaksua vastaavat kustannukset	6 213 477 euroa
Kustannusvastaavuus	126 %

Tuotto toteutui merkittävästi arvioitua (7 260 000 euroa) suurempana. Kustannukset eivät toteutuneet suunnitellusti, vaan osa palveluiden ostoista jäi toteutumatta. Syitä on eritelty kappaleessa 7.3.

Lentoliikenteen valvontamaksu on 1,20 euroa. Valvontamaksu peritään jokaisesta vähintään kaksivuotiaasta kaupallisessa ilmakuljetuksessa matkustavasta lentomatkustajasta. Lentoliikenteen valvontamaksun tuotoilla katetaan lentoturvallisuuden valvontaa ja ilmailun julkisia hallintotehtäviä.

Lentoliikenteen valvontamaksun tuotto	11 689 028 euroa
Lentoliikenteen valvontamaksua vastaavat kustannukset	10 560 073 euroa
Kustannusvastaavuus	111 %

Tuotto toteutui arvioitua (11 451 000 euroa) suurempana. Kustannukset eivät toteutuneet suunnitellusti. Merkittävin syy oli yhteiskustannusten toteutuminen poikkeuksellisesti budjetoitua alhaisempana.

Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu kerätään vuosimaksuna (40 000 euroa). Vuosimaksulla katetaan niitä kustannuksia, jotka virastolle aiheutuvat kaupunkiraideliikenteen turvallisuuden kehittämisestä ja valvonnasta sekä kaupunkiraideliikennettä koskevan rekisterin pitämisestä ja muista kaupunkiraideliikenteen hallinnollisista viranomaistehtävistä.

Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksun tuotto	40 000 euroa
Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksua vastaavat kustannukset	40 000 euroa
Kustannusvastaavuus	100 %

Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu kohdistuu Helsingin kaupunkiin ja se laskutettiin suunnitellun suuruusena. Toteutuneet kustannukset vastasivat maksua.

4.4 Yhteisrahoitteinen toiminta

Trafin yhteisrahoitteinen toiminta alitti yhteisrahoitteisesta toiminnasta tehtävän kustannusvastaavuuslaskelman rajan. Seuraavassa esitellään lyhyesti Trafin yhteisrahoitteisia hankkeita vuodelta 2016.

Euroopan Unionin INEA:n (Innovation and Networks Executive Agency) CEF- (Connecting Europe Facility)- rahoituksen alaisia hankkeita merenkulussa ja tieliikenteessä olivat CompMon, I_HEero, NordicWay ja EU EIP.

Merenkulun CompMon- (Compliance monitoring pilot for Marpol Annex VI) projektissa on kyse Marpol -yleissopimuksen ja rikkidirektiivin valvonnan kehittämisestä mittaamalla alusten pakokaasujen koostumuksia. Vuoden 2016 aikana aloitettiin kaukovalvonta Suomen aluevesillä ja mittauksia tehtiin yhteensä yli 4000 kappaletta kuudelta kiinteältä ja yhdeltä liikkuvalla mittausasemalta. Lisäksi järjestettiin yhteisiä valvontakampanjoita muiden projektissa mukana olleiden EU-maiden kanssa.

Vuoden 2015 loppupuoliskolla alkanut I_HEero -projekti pyrkii edistämään yleiseurooppalaisen autojen 112-hätäviestijärjestelmä eCallin käyttöönottoa Euroopassa, ja eCallin edelleen kehittämistä muun muassa uusille ajoneuvotyypeille. Hankkeessa Trafi osallistuu eCallin käyttöönottotestaukseen sekä raskaan liikenteen eCallin kehitystyöhön. Vuonna 2016 suunniteltiin ja valmisteltiin käyttöönottotestejä sekä kilpailutettiin raskaan liikenteen osuus.

Samoin vuoden 2015 syksyllä alkaneen NordicWay -hankkeen tarkoituksena on pilotoida Suomessa tieliikenteen yhteistoiminnallisia järjestelmiä perustuen kännykkäverkkoon. Vuonna 2016 tuotettu Coop-pilottipalvelu valmistui teknisesti, ja se otettiin käyttöön. Lisäksi suunniteltiin palvelun yhteentoimivuutta muiden Pohjoismaiden kanssa.

EU EIP -työ käynnistyi vuoden 2016 aikana. EU EIP -hankkeen tavoitteena on jakaa parhaita käytäntöjä ITS- (Intelligent Transportation System) eli älyliikenteen palveluista sekä luoda yhteisymmärrystä näiden palveluiden harmonisoimiseksi Euroopassa.

Euroopan aluekehitysrahaston Interreg-ohjelman PA Safe -hankkeen tavoitteena on tehdä Itämeren alueesta johtava alue merenkulun turvallisuudessa ja merenkulkuun liittyvissä turvatoimissa. Trafi ja Tanskan merenkulkuhallinto (DMA) koordinoivat yhdessä EU:n Itämeri-strategian meriturvallisuuden politiikka-alueita.

Vuonna 2015 alkanut EUCISE2020 -hanke on merenkulun tutkimusprojekti, joka kuuluu EU:n seitsemänten puitesopimusohjelmaan. Sillä on tavoitteena tiedonvaihtoympäristön kehittäminen Euroopan Unionin valtioiden merenkulun viranomaisten välillä. EUCISE2020 -hankkeella ei ollut aktiviteetteja vuonna 2016.

FINCISE on EUCISE2020 -hankkeeseen liittyvä kansallinen projekti, ja se on alkanut samoin vuonna 2015. Kyseessä on kansainväliseen merellisen tiedon tiedonvaihtoympäristön kehittämiseen keskittyvä EU-projekti, jonka kansallista toteutusta työsteetään yhteistyössä Rajavartiolaitoksen, Merivoimien, Liikenneviraston sekä Suomen Ympäristökeskuksen kanssa. Trafi johtaa työpakettia, jonka tavoitteena on tuottaa kuvaukset merellisen tietopääoman hallinnasta sekä kehittämistarveanalyysin pohjalta suositukset toimenpiteiksi, jolla vastataan EU-tasoisesta tiedonvaihtoympäristön rakentamiseen.

Vuonna 2015 alkanut Frostwing -hanke on Yhdysvaltain ilmailuviranomaisen FAA:n ja Trafin yhteisrahoitteinen tutkimusprojekti. Tutkimus tehdään Suomessa Arteform Oy:n toimesta yhteistyössä Yhdysvaltain ilmailu- ja avaruushallinnon NASA:n asiantuntijoiden kanssa. Frostwing -projektin tavoitteena on ilmailun ympäristökuormituksen vähentäminen lentoturvallisuudesta tinkimättä. Hankkeessa tutkitaan jäänestonestöiden käytön vähentämiseksi lentokoneen siiven huurteen vaikutusta aerodynamiikkaan.

5. Tuotokset ja laadunhallinta

5.1 Liikenteen ja viestinnän palvelumarkkinat ja palvelut

Ajoneuvojen liikennekelpoisuuspalvelujen käyttäjäystävällisyyden lisääminen: Katsastajille on tuotettu sähköinen oppimisympäristö, katsastuksen laatumittaristo on kehitetty monipuolisemmaksi, arvio sääntelyn tarpeellisuudesta on tehty. Tavoite toteutui kokonaisuudessaan.

Katsastajien sähköinen oppimisympäristö valmistui vuoden lopussa. SOPPI-järjestelmässä on mahdollista suorittaa ajoneuvojen rekisteröinnin ja katsastuksen sekä vesikulkuneuvojen rekisteröinnin kokeita tai testejä. Katsastajien oppimateriaaleista vastaavat katsastajien kouluttajat, jotka toimivat katsastusyhteyksissä.

Katsastuksen laatumittariston arvosanan skaalaus muutettiin yhdessä katsastusalan kanssa sovitun mukaiseksi. Tavoitteena oli muodostaa vertailu vuosien 2013 ja 2015 välillä yhtenevällä arvosanojen skaalalla ja kehittää suorituskykymittaristoa monipuolisemmaksi. Arvio ajoneuvopalveluiden liikennekelpoisuussäätelystä on tehty.

Kuljettajien lupa- ja kelpoisuuspalvelujen kehittäminen käyttäjäystävällisemmäksi: Suunnitelma tieliikenteen kuljettajatiedon kehittämiseksi on tehty ja 1. vaihe on toteutettu, ajokortin kaksoiskappale on otettu käyttöön suunnitellusti, suunni-

telma tutkintopainotteisesta mallista on valmis, ehdotus rautatieliikenteen kelpoisuussäätelyn uudistamisesta on tehty. Tavoite toteutui kokonaisuudessaan.

Ensimmäinen kuljettajatiedon kehittämiseksi tehty kuljettajajärjestelmän tilastokuutio julkaistiin ja todennettiin joulukuussa. Ajokortin kaksoiskappaleen sähköinen palvelu otettiin käyttöön helmikuussa 2016.

Suunnitelma kuljettajaopetuksen tutkintopainotteisesta mallista lähetettiin liikenne – ja viestintäministeriölle syyskuussa. LVM keräsi Trafin esittämään malliin liittyen kysymyksiä arviomuistioon, joka on ollut lausuntokierroksella. LVM:lle lähetettiin tarkempi kuvaus tutkinnon sisällöstä vuoden lopussa. Hallituksen esitys rautatieliikenteen kelpoisuussäätelyn uudistamisesta toimitettiin ministeriöön huhtikuussa ja esitystä jatkovalmistellaan parhaillaan osana liikennekaaren toista vaihetta.

Liikenteen markkinoiden tasapuolisuuden parantaminen, markkinoille tulon esteiden purkaminen ja palveluiden laadun varmistaminen: Suunnitelma tehty ja hyväksytty kaikissa liikennemuodoissa. Tavoite toteutui.

Suunnitelma tavoitteen edistämiseksi ja viraston roolin kasvattamiseksi tehtiin ja esiteltiin kesäkuussa Trafin johtoryhmässä. Tämä sisälsi kaikki liikennemuodot ja markkinavalvonnan.

5.2 Liikenteen energiareformi

Fossiilisten polttoaineiden käyttö vähentyy (hiiletön liikenne): Ajoneuvokannan uudistaminen: Selvitys toimenpiteistä ajoneuvokannan uudistamiseksi on tehty toimenpide-ehdotuksineen, muun muassa kiertonopeus, työsuhdeautot, kimppekyydit, autovertaamo. Tavoite toteutui.

Tieliikenteen vastuullisten kuljetusten yleistyminen: Liikenteen energiatehokkuus-sopimukset on korvattu tieliikenteen vastuullisuusmallilla. Tavoite toteutui.

Vastuullisuusmallin toimintaperiaate ja liittymisen edellytykset kuvattiin vastuullisuusmallin nettisivuilla sekä liittymispalvelu julkaistiin ja otettiin käyttöön. Liikenteen energiatehokkuussopimuksen päättymisestä ja vastuullisuusmalliin liittymisestä on tiedotettu PIHI-utiskirjeellä. Vastuullisuusmallin liittymismahdollisuudesta on viestitty myös Trafin uutiskirjeellä ja Twitterissä. Lisäksi liittymispalvelun käyttöönotosta on mennyt tietoa infotilaisuuden kutsun myötä kuljetusalan ja tilaajien edustajille.

Lentoliikenteen hiilidioksidipäästöjen kehittyminen kestäväällä tavalla: Lentoliikenteen hiilidioksidipäästöjen kehittymiseen kestäväällä tavalla on tehty viranomaistoimien suunnitelma ja lähtötasoarviointi. Tavoite toteutui.

Suomen kansallinen toimintasuunnitelma päivitettiin ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi lentoliikenteen osalta. Suunnitelma sisälsi lentoyhtiöiden, Finavian, Nesteen, Trafin ja LVM:n toimenpiteet ilma-aluksien tekniseen kehitykseen, kestävien vaihtoehtoisten polttoaineiden (biopolttoaineet) kehitykseen ja käyttöönottoon, ilmatilanhallinnan ja infrastruktuurin optimointiin, tehokkaampiin lento-operaatioihin, markkinaperusteisiin päästövähennyskeinoihin sekä muihin päästövähennyskeinoihin liittyen.

Vaihtoehtoisten ja puhtaampien polttoaineiden käytön lisääntyminen merenkulussa: Suunnitelma viraston toimista tavoitteen edistämiseksi on laadittu. Tavoite toteutui.

Vuosia 2016–2017 koskeva vaihtoehtoisten ja puhtaampien polttoaineiden käytön lisääntymistä koskeva toimintasuunnitelma tehtiin syyskuun loppuun mennessä. Suunnitelmassa määriteltiin Trafin toimenpiteet kansallisen LNG- (liquefied natural gas, nesteytetty maakaasu) toimintaohjelman toteuttamisen edistämiseksi ja Trafin asiantunti-

joiden osallistuminen merkittäviin kansainvälisiin ja EU-kokouksiin, joissa vaikutettiin energiatehokkuuden ja uusiutuvien biopolttoaineiden kuljetusten edistämiseen. Lisäksi nimettiin Trafin toimenpiteet, jotka liittyvät merenkulun alusten polttoaineiden käyttöä koskevien vaatimusten valvontaan.

5.3 Tiedon hyödyntäminen ja liiketoimintamahdollisuudet

Tieto on lisännyt uutta liiketoimintaa: Sähköiset asiointikanavat ja tietojenvaihto: Digitaalisen Trafin suunnitelma on laadittu, uusia sähköisiä palveluja on otettu käyttöön: tieliikenteen kuljettajatiedot, merenkulun pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen hakeminen, STCW-pätevyyden oikeellisuuden tarkistus ja suunnitelma viranomaisten välisestä tiedonvaihdosta mittareineen on valmistunut. Tavoite toteutui kokonaisuudessaan.

Digitaalisen Trafin dokumentaatio on toimitettu Trafin johtoryhmälle vuoden lopussa. Trafin sähköisestä asiointipalvelusta pystyi lokakuusta alkaen tarkistamaan omat ajo-oikeus- ja ajokorttitiedot. Palvelusta pystyi tulostamaan maksutta myös ajokorttiotteen, joka toimii Trafin virallisena asiakirjana. Merenkulun pätevyyskirjan ja lisäpätevyystodistuksen sähköiset palvelukanavat otettiin käyttöön kesäkuussa. Dokumentaatio viranomaisten välisestä tiedonvaihdosta toimitettiin Trafin johtoryhmälle vuoden lopussa.

Liikenteen tietojen hyödyntäminen uuden liiketoiminnan mahdollistamisessa: Trafin tietoon perustuvien palveluiden määrä on kasvanut vähintään 5 %, suunnitelma Trafin tietopalvelutehtaasta on valmis (muun muassa tiedon luovutus, latauspalvelu), avoimen datan määrää on lisätty rautatiekaluston ja ilma-alusten teknisten tietojen osalta. Tavoite toteutui kokonaisuudessaan.

Kumppaneiden toteuttamien yksittäiskyselypalvelujen ja rekisterikyselypalvelujen kyselymäärien volyymi kasvoi 12,15 %. Vuonna 2015 määrä oli 16 215 671 kyselyä, kun vuonna 2016 se oli 18 185 878.

Trafissa on esiselvitetty mahdollisuutta edistää ja tehostaa Trafin rekisteritietovarantojen uudelleenkäyttöä liiketoiminnassa ja päätöksenteossa. Suunnitelma uusiksi tietopalveluiksi laadittiin ja hyväksyttiin Trafissa 3.3.2016. Suunnitelma sisältää kehitettävän kokonaisuuden liiketoimintavaatimukset, loogisen tason arkkitehtuurikuvaukset sekä kehitettävän kokonaisuuden osalta kustannushyötyanalyysin. Suunnitelman mukaan Trafin tietovarannot tuoteistetaan ja dokumentoidaan luovutettaviksi tietotuotteiksi. Tietotuotteet olisivat sisäisten ja ulkoisten tiedon hyödyntäjien saatavilla. Tietotuotteiden hyödyntämisen mahdollistavia teknisiä toteutuksia, muun muassa latauspalvelua ja sähköistä asiointipalvelua pilotoidaan vuoden 2017 aikana.

Ilma-alustiedot ja rautateiden kalustotiedot julkaistiin avoimena datana marraskuussa. Nyt Trafi julkaisee avointa dataa kaikista liikennemuodoista, ajoneuvoista, vesikulku-ajoneuvoista, aluksista, ilma-aluksista ja rautateillä käytettävästä kalustosta. Vuonna 2016 Trafin avointa dataa ladattiin 15 534 kertaa.

Automaation mahdollisuuksien hyödyntäminen: Automaatiohankkeet ja kokeilut on toteutettu suunnitellusti (NordicWay, automaation standardisointityö, Itämeren älypilvi, Aurora), ajoneuvojen varustetietojen rekisteröintitarpeet on selvitetty, automaatiokokeiluja ja hankkeita koskeva informaatiopalvelu on toiminnassa (kaikki Liikennemuodot), globaaliin RPAS-sääntelyyn on vaikutettu ja sähköistä RPAS-asiointia ja palveluita on kehitetty yhteistyössä. Tavoite toteutui kokonaisuudessaan.

Automaatiosuunnitelmista tunnistetut automaatiohankkeet sekä kokeilut toteutettiin suunnitelmien mukaan, ja vuoden aikana laadittiin jatkosuunnitelmia automaation edistämiseksi. Selvitys ajoneuvojen varustetietojen rekisteröintitarpeista tehtiin ja saatiin tuloksia, joiden pohjalta voidaan selvittää tietojärjestelmien muutostarpeita. Auto-

maatiokokeiluiden informaatiopalvelu suunniteltiin ja otettiin käyttöön osana Liikenne-
labraa. Automaatiokokeilujen informaatiopalveluun kuuluvat kaikki liikennemuodot.

Globaaliin RPAS-säätelyn sähköinen RPAS-haku ja sähköinen tietojen ilmoittaminen
toteutui ja miehittämätön ilmailu (RPAS) -vaikuttamissuunnitelma vuosille 2016–2018
valmistui syyskuussa.

5.4 Luottamus digitaalisiin palveluihin

Viraston tietojärjestelmät ja tieto ovat laadukkaita ja tietoturvallisia: Trafín 1.
tietotilinpäätös on laadittu, suunnitelmat liikenteen tietojärjestelmän ja tietovaraston
jatkokehittämisestä on tehty. Tavoite toteutui kokonaisuudessaan.

Trafín ensimmäinen tietotilinpäätös julkaistiin 16.5.2016. Tietotilinpäätöksen tavoitteena
oli vahvistaa asiakkaiden, elinkeinoelämän ja julkisten toimijoiden luottamusta Trafi-
n tietovarantoihin. Trafi osoitti tietotilinpäätöksen avulla EU:n tietosuoja-asetuksen
edellyttämää henkilötietojen käsittelyyn liittyvää tilintekokykyään. Tietotilinpäätös va-
kiinnutti Trafín yhteiskunnallista asemaa tietoviranomaisena, ja loi myönteistä jul-
kisuuskuvaa.

Tietovaraston ja tietojärjestelmän osana ICT-tavoitearkkitehtuurisuunnitelma hyväk-
syttiin huhtikuussa. Ajoneuvojärjestelmien sovellusarkkitehtuurin kehittämisen suun-
nitteluvaihe valmistui ja projekti siirtyi toteutusvaiheeseen lokakuussa. Tietovaraston
kehittäminen -hanke siirrettiin toteutusvaiheeseen joulukuussa.

5.5 Liikenne- ja viestintäverkot

**Liikennejärjestelmän toimintavarmuus ja turvallisuus ovat parantuneet: Lii-
kennejärjestelmän tavoitteiden ja tilan seuranta ja kehittäminen yhteistyössä
hallinnonalan kanssa:** Liikennejärjestelmän tavoitteiden ja tilan seuranta on laajen-
nettu markkinoiden toimivuuteen ja toimintavarmuuteen ja mittaristoa on jäsennetty
hallinnonalan painopisteiden mukaisesti. Tavoite toteutui kokonaisuudessaan.

Markkinamittarit kehitettiin pääosin omana työnä. LVM:n ohjauksen mukaisesti en-
simmäisessä vaiheessa mittarityössä painottui liikennekaaren ensimmäisen vaiheen
vaatimukset. Strukturoinnissa ja Trafín ulkopuolisten datojen keruussa käytettiin ulko-
puolisia konsultteja. Kaikki mittarit jäsennettiin LVM:n konsernistrategian mukaisesti.

**Liikennejärjestelmän varautumis- ja huoltovarmuustyön koordinointi hallin-
nonalalla:** Liikennejärjestelmän varautumis- ja huoltovarmuustoimijoiden roolien mu-
kainen suunnitelma osallistumisesta on tehty ja toimintamalli on arvioitu. Tavoite to-
teutui kokonaisuudessaan.

Suunnitelma hyväksyttiin Trafín johtoryhmässä ja toimintamalli arvioitiin palaute-
kyselyn perusteella. Liikennejärjestelmän toimintavarmuus on noussut tavoiteltavaksi
asiaksi turvallisuuden, kestävyuden ja markkinoiden toimivuuden rinnalle. Toiminta-
varmuuden kokonaiskuva on tähän saakka ollut hajanainen ja toimintavarmuuden hy-
väksi tehtävä työ hajaantunutta. LVM antoi Trafín tehtäväksi kehittää liikennejärjes-
telmän varautumis- ja huoltovarmuustyön koordinointia. Ensimmäisessä vaiheessa
laadittiin ja hyväksyttiin hallintamalli sekä kuvattiin toimijoiden roolit.

Uusien toimintatapojen käyttöönotto: Aluskatsastuksen uudet toimintamallit ovat
käytössä, riski- ja suorituskykyperusteisuuden soveltaminen on valvontasuunnitelmas-
sa ja tieliikenteen turvallisuuden sidosryhmäyhteistyön koordinointi on aloitettu. Tavoite
toteutui kokonaisuudessaan.

Aluskatsastuksen uudet toimintamallit otettiin käyttöön, kun siirryttiin kumppanien käyttöön laajemmin antamalla uudella luokituslaitossopimuksella luokituslaitoksille laajemmat valtuudet. Siirryttiin enenevässä määrin käyttämään nimettyjä katsastajia.

Riski- ja suorituskykyperusteisuuden soveltaminen valvontasuunnitelmassa toteutui. Valvontasuunnitelmat laadittiin suorituskyky- ja riskiperusteisiksi. Tieliikenteen sidosryhmätyön kansallinen hallintamalli luotiin ja otettiin käyttöön.

Palvelutaso: Asiakastyytyväisyys, asiakkaat: Toteuma 3,6. Tavoite 3,6 toteutui.

Vuoden 2016 asiakastyytyväisyystutkimuksessa mitattujen Trafien palveluiden laadun keskiarvo oli 3,48 ja asiakaspalvelun keskiarvo oli 3,69. Näiden yhteinen keskiarvo oli 3,6. Molemmissa osioissa vastaajia oli 984. Asiakaspalvelun laatu, 3,69, parani edellisvuodesta ja tyytyväisimmät asiakkaat olivat tiedon, rautateiden ja ilmailun asiakkaat. Asiakaspalveluun kokonaisuutena tyytyväisyys lisääntyi tieliikenteen asiakkailla. Trafien katsottiin olevan luotettava ja asiantunteva yhteistyökumppani. Noin puolet vastaajista antoi näille ominaisuuksille erinomaisen tai erittäin hyvän arvosanan ja kolmannes antoi hyvän arvosanan.

Asiakastyytyväisyys, sidosryhmät: Toteuma 3,7. Tavoite 3,6 toteutui.

LVM:n hallinnonalalla toteutettiin loka-marraskuussa sidosryhmien asiakastyytyväisyyskysely. Vastaajat olivat muun muassa poliittisia päättäjiä, julkishallinnon edustajia, etujärjestöjen ja edunvalvonnan edustajia. Koko hallinnonalalta sidosryhmien asiakastyytyväisyyden keskiarvo Trafien osalta oli 3,68, mikä parani hieman edellisvuodesta. Yleinen mielikuva kokonaisuutena Trafien toiminnasta parani eniten. Trafia koskeva mielikuva johtamisesta parani, kun se muualla hallinnonalalla laski.

5.6 Voimavarat ja uudistumiskyky

Toimintatavat: Työtyytyväisyyden kokonaisindeksi: Toteuma 3,69. Tavoite oli 3,64. Tavoite toteutui.

IPO-indeksin keskiarvo: Toteuma 3,68. Tavoite oli 3,72. Tavoite ei toteutunut.

Trafissa mitattiin toimintatapoja koskevinä tavoitteina henkilöstön työtyytyväisyyttä ja IPO-indeksien keskiarvoa. IPO-indeksi mittaa osaamisen kehittymistä ja uudistumista, motivaatiota ja työn imua sekä johtamista ja työyhteisön vuorovaikutusta.

Viraston vaikuttaminen on suunnitelmallista ja osallistavaa: Vaikuttamisen ja tulosten seurannan malli on uusittu ja käyttöön otettu. Tavoite toteutui.

Säätelyä on sujuvoitettu ja hallinnollista taakkaa on kevennetty (erityisesti normien purku ja lupien perkaus): Liikennekaaren edellyttämät määräysmuutokset on tehty, norminpurkusuunnitelman toimenpiteet on toteutettu. Toteutui kokonaisuudessaan.

Liikennekaaren ensimmäisen vaiheen edellyttämät määräysmuutokset tehtiin aikataulussa ja norminpurkusuunnitelman toimenpiteet toteutettiin.

SEURATTAVAT MITTARIT

Seuraavassa on esitetty Trafin tulossopimuksen mukaisten seurattavien mittarien tuloksia.

Voimavarojen hallinta ja kehittäminen: Henkilöstön kokonaismäärä, htv: Toteuma 519. Tavoite oli 518, eikä tavoite toteutunut.

Seuranta- ja raportointikohteet: Toimintajärjestelmään liittyvät sertifiointitoteutuvat suunnitellusti: Sertifiointien ylläpito ja auditoinnit toteutuvat suunnitellusti. Tavoite toteutui.

Trafin saamat sertifikaatit olivat voimassa vuoden 2016. Trafille edellisvuonna myönnettyjen ISO 9001 laatu-, ISO 14001 ympäristö- ja ISO 27001 tietoturvasertifikaattien voimassapitäminen vaati seuranta-auditoinnin, joka suoritettiin maaliskuussa 2016. Auditoinnissa ei havaittu poikkeamia.

Viranomastehtävät: Ajoneuvoverokertymä, miljoonaa euroa: Toteuma 1 076 miljoonaa euroa. Tavoite ajoneuvoverolle oli 1 050 miljoonaa euroa. Tavoite toteutui.

Normien antaminen määräajassa: Toteuma 100 %. Tavoite oli 100 % ja se toteutui.

Normien antaminen määräajassa toteutui, koska määräykset, joille oli ulkoa asetettu määräaika, esimerkiksi EU-direktiivistä tuleva, pystyttiin antamaan määräajassa.

Lupien myöntäminen määräajassa: Ei toteutunut. Tavoite oli 90 %.

Ilmailun lääketieteelliset kelpoisuustodistukset, ilmailun ATPL, CPL ja PART-66-lupakirjat sekä tieliikenteen luvat myönnettiin tavoiteajassa. Merenkulun osalta pätevyyskirjoja ja lisäpätevyyskirjoja koskeva tavoite ei toteutunut. Merenkulun pätevyyskirjahakemuksia tuli poikkeuksellisen paljon pätevyyskirjoja koskevien vuoden 1978 STCW-yleissopimuksen niin sanottujen Manilan muutosten takia.

6. Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkilöstön työtyytyväisyyttä ja työhyvinvointia seurataan työilmapiirikyselyillä. Trafin työilmapiirikyselyn tulos oli vmBaro-kyselyllä toteutettuna 3,7 (asteikko 1-5). Viraston tulos on tasaisesti parantunut vuodesta 2010 lähtien.

Viraston henkilötyövuosien kokonaistoteuma oli 542 henkilötyövuotta, mutta kun kokonaistoteumasta vähennetään henkilökohtaisen eläkeiän saavuttaneet ja korkeakouluharjoittelijat, saadaan viraston henkilötyövuosien määräksi 519 henkilötyövuotta. Viraston tavoite vuodelle 2016 oli 518 henkilötyövuotta. Viraston henkilötyövuosien määrä on alueellistamisesta johtuneiden haasteiden jälkeen normalisoitumassa.

Määräaikaisessa virkasuhteessa työskenteli 35 henkilöä. Määräaikaisten osuus oli 6,4 % koko henkilöstöstä. Henkilöstöstä 47,2 % oli naisia ja 52,8 % miehiä. Henkilöstön keski-ikä oli 45,2 vuotta. Yli 45-vuotiaiden osuus oli 49,2 %. Henkilöstön koulutustasoindeksi oli 5,7. Ylempi korkeakoulututkinto oli 42 %:lla henkilöstöstä.

Trafiin palkattiin vuoden 2016 aikana 21 uutta virkamiestä. Palkatuista vakinaiseen virkaan palkattiin 17 ja määräaikaiseen virkaan 4 henkilöä. Trafin palveluksesta poistui 32 virkamiestä, joista 26 oli vakituista ja 6 määräaikaista.

Vuonna 2016 sairauspoissaoloja kertyi 7,3 työpäivää henkilötyövuotta kohti. Virasto sopii työterveyshuollon toimintasuunnitelmasta vuosittain työterveyshuollosta vastaavan Suomen Terveystalo Oy:n kanssa. Työterveyshuolto kattaa ehkäisevän ja työky-

kyä ylläpitävän toiminnan sekä sairaanhoidon. Työterveyshuollon kulut olivat 515 617 euroa.

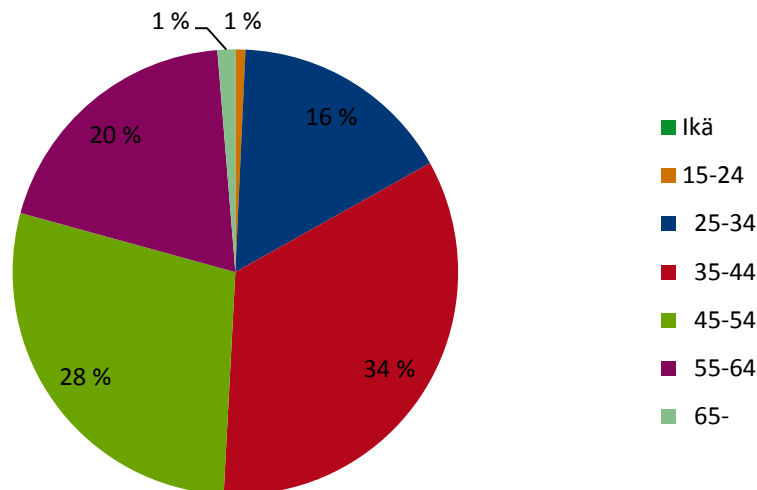
Henkilöstön virkistys- ja liikuntaharrastuksia tuettiin sähköisillä liikunta- ja kulttuuriseteleillä.

Trafin henkilöstöä kuvaavia tunnuslukuja:

- henkilöstömäärä 545
- henkilötyövuodet 519
- miehiä 52,8 %
- naisia 47,2 %
- keski-ikä (vuosia) 45,2
- yli 45-vuotiaiden osuus 49,2 %
- koulutustasoindeksi (1-8) 5,7
- sairauspoissaolopäivät (työpäivää/htv) 7,3

- työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet (hlö) 2
- toisen työnantajan palvelukseen siirtyneet (hlö) 19

Henkilöstön jakautuminen ikäluokittain 2016:

Työvoimakustannukset vuonna 2016 (luvut Tahti-järjestelmästä 21.2.2017)

- palkkasumma 34 113 493 euroa
- tehdyn työajan palkat 26 710 865 euroa
- edellisen osuus palkkasummasta 78,3 %
- välilliset työvoimakustannukset 14 892 108 euroa
- edellisen osuus työajan palkoista 55,7 %
- henkilötyövuoden hinta 76 751 euroa

Henkilöstöinvestoinnit vuonna 2016 (euroa/htv):

- koulutus ja osaamisen kehittäminen 2 309 euroa
- työtyytyväisyyden edistäminen 127 euroa
- työkunnon edistäminen 532 euroa
- työterveyshuolto 951 euroa
- yhteensä 3 919 euroa

7. Tilinpäätösanalyysi

7.1 Rahoituksen rakenne

Oheinen laskelma kuvaa Trafin rahoituksen rakennetta vuonna 2016 (rahoituslaskelman ja tuotto- ja kululaskelmien, mukaan lukien kustannusvastaavuuslaskelmien, väliset erot johtuvat tehtyjen investointien sekä poistojen ja pääoman korkojen välisestä erosta).

Rahoituslaskelma

<u>Rahan lähteet</u>	<u>2016</u>	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Maksullisen toiminnan tulot	95 564	84 047	90 075
Muut tulot	495	307	573
Valtion siirtomääräraha	47 703	49 346	48 213
Arviomääräraha	0	0	0
Edelliseltä vuodelta siirretty määräraha	14 085	15 685	15 051
<u>Rahan lähteet yhteensä</u>	<u>157 847</u>	<u>149 385</u>	<u>153 912</u>

Rahan käyttö

Maksullisen toiminnan menot	80 800	80 151	82 746
Maksuttoman toiminnan menot	46 965	55 149	55 481
Määrärahan siirto seuraavalle vuodelle	30 082	14 085	15 685
<u>Rahan käyttö yhteensä</u>	<u>157 847</u>	<u>149 385</u>	<u>153 912</u>

Kertynyt ylijäämä/alijäämä

0 0 0

Viraston rahoitus koostuu lähes täysin maksullisen toiminnan tuotoista, kaksivuotisesta siirtomäärärahasta ja edelliseltä vuodelta siirretystä määrärahasta. Maksullisen toiminnan tuotot ovat rahoituksen lähteistä merkittävien, vuonna 2016 yhteensä 95 573 614 euroa. Muiden tulojen vaikutus rahoitukseen ei ole yleensä huomattava, vuonna 2016 muut tulot olivat 494 714 euroa. Vuoden 2015 siirtomäärärahaa oli käytettävissä 14 084 573 euron verran ja vuodelle 2017 puolestaan siirrettiin osa uudesta siirtomäärärahasta eli yhteensä 30 082 032 euroa. Lisäksi Trafi käytti vuonna 2015 myönnettyä romutuspalkkioon osoitettua kaksivuotista siirtomäärärahaa 2 121 000 euroa vuonna 2016. Summa ei ole mukana yllä olevassa taulukossa. Vuoden 2016 tulot toteutuivat reilusti budjetoitua suurempina ja menot toteutuivat reilusti budjetoitua pienempinä (tätä on selostettu tarkemmin kappaleissa 4.3 ja 7.3).

Maksullisen toiminnan osuus on Trafilla huomattava. Monin paikoin on ongelmana määrittää maksut tilivuoden menoja vastaaviksi. Tuloja budjetoitaessa suunnitteluprosessit käsittävät yksityiskohtaiset maksu- ja volyymikohtaiset ennusteet. Viraston tavoitteena on pyrkiä löytämään suoritteille omakustannusarvo (kustannusvastaavuus 100 %), mutta tällöin tulisi myös volyymit pystyä ennustamaan riittävän tarkkaan. Monilta osin kysynnän ennustaminen on parhaimmillaankin arvio. Maksutasoa pyritäänkin seuraamaan usean vuoden aikajänteellä, jolloin maksutaso olisi riittävän vakaa ja keskimäärin tasapainossa.

Viraston rahoituksen rakenne on haastava, mikä edellyttää ennen toimintavuoden alkua tarkkaa budjetoitua sekä tilivuoden aikana ennusteiden laatimista.

7.2 Talousarvion toteutuminen

Trafin toimintamenomomentille 31.20.01 myönnettiin kaksivuotista siirtomäärärahaa yhteensä 47 703 000 euroa. Määrärahan mitoituksessa otettiin huomioon momentille 11.19.05 budjetoitu lentoliikenteen valvontamaksun tuottoa vastaava osuus 11 451 000 euroa, katsastustoiminnan valvontamaksun tuottoa vastaava osuus 7 260 000 euroa ja kaupunkiraideliikenteen valvontamaksun tuottoa vastaava osuus 40 000 euroa. Vuoden 2016 aikana Trafille myönnettiin momentille 31.01.21 tuottavuusmäärärahaa 620 000 euroa. Tuottavuusmääräraha käytettiin Kieku- ja Purkki-henkilölupahankkeiden rahoittamiseen. Romutuspalkkiokokeilua, joka toteutettiin vuonna 2015, varten momentille 31.20.40 budjetoidusta siirtomäärärahasta käytettiin 2016 vuoden aikana 2 121 000 euroa. Käyttämätön osuus 196 000 euroa palautettiin. Lisäksi vuodelta 2015 siirtyi siirtomäärärahaa yhteensä 14 084 573 euron verran, joka käytettiin kokonaan vuonna 2016. Tämän jälkeen siirtomäärärahaa vuodelta 2016 siirtyi seuraavalle vuodelle 30 082 032 euroa. Toimintamenomomentti 31.20.01 päättyi vuonna 2016 menopuolelle 31 705 541 euron verran.

Talousarvion toteutumiseen liittyy läheisesti viraston rahoituksen rakenne, jota on selostettu kappaleessa 7.1.

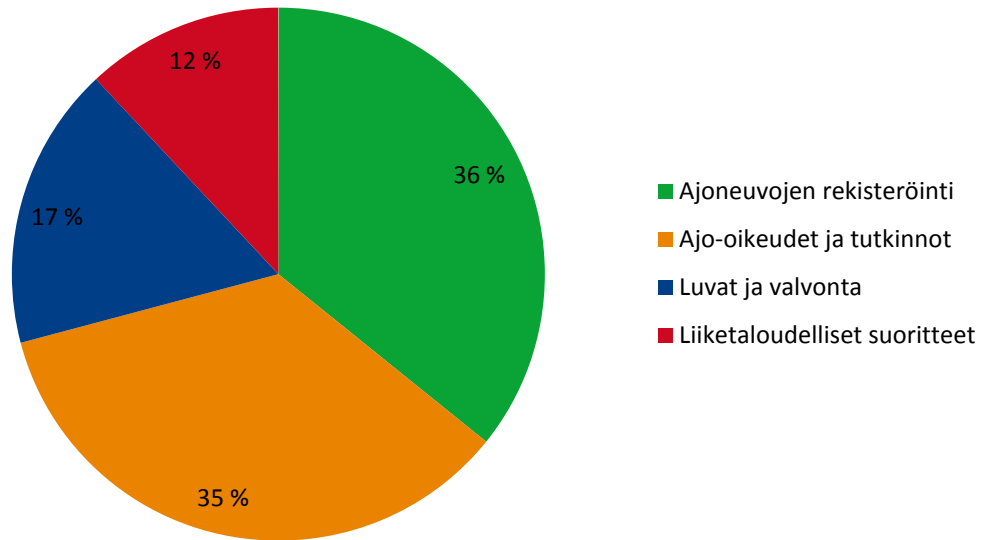
Budjettirahoitteista olivat (suluissa budjettirahoitteisen toiminnan kustannukset) osa pääjohtajan, viestinnän, hallinnon ja liikennemuotojohtajien, osa liikennejärjestelmä ja kehittäminen -toimialan (toteutunut 7 922 869 euroa, budjetti 8 233 411 euroa), osa liikennevälineet-toimialan (toteutunut 24 899 393 euroa, budjetti 26 404 690 euroa) ja osa liikenteentoimijat-toimialan (toteutunut 11 439 174 euroa, budjetti 12 701 084 euroa) toiminnoista. Liikennevälineet-toimialaan sisältyy ajoneuvoverotustehtävien hoito, jonka kustannukset olivat 11 273 585 (budjetti 10 978 570). Kyseessä olevat tehtävät sijaitsevat Trafissa verotus-toimintayksikössä ja ne rahoitetaan täysin budjettirahoituksella. Toinen täysin budjettirahoitteinen toiminto on säädöspalvelut, joka sisältyy liikennejärjestelmä ja kehittäminen -toimialalle. Säädöspalveluiden kustannukset olivat 6 888 177 euroa (budjetti 6 944 389 euroa).

Merkittävimmät tietojärjestelmäprojektit vuonna 2016 olivat meri- ja vesiliikenteen rekisterikokonaisuuden henkilölupien hanke (PURKKI-henkilöluvat), ajoneuvojärjestelmien arkkitehtuurikehitys hanke (ARKKU), meri- ja vesiliikenteen rekisterikokonaisuuden valvontapalveluiden hanke (PURKKI-valvonta), tiedonluovutuksen arkkitehtuuriselvityshanke (TILKE) sekä ajokorttitoimivallan siirtohanke (TOSI). PURKKI-henkilölupien kustannukset 2016 olivat 932 196 euroa, ARKKU-hankkeen kustannukset olivat 586 831 euroa, PURKKI-valvonnan 475 704 euroa, TILKE-hanke 329 717 euroa sekä TOSI-hankkeen 313 665 euroa.

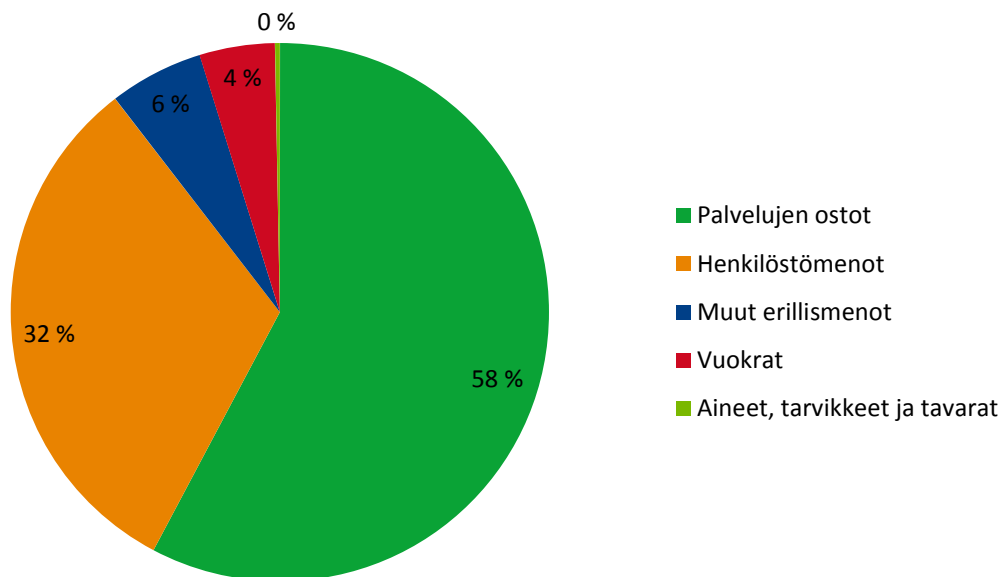
Ajoneuvoverotuottoja kertyi vuonna 2016 yhteensä 1 076 miljoonaa euroa (edellisenä vuonna 924 miljoonaa euroa). Kasvu johtui ajoneuvoveron korotuksesta vuodelle 2016. Autoveron tuotto oli 3,5 miljoonaa euroa (2015: 7,3 miljoonaa euroa). Lentoliikenteen valvontamaksun tuotto oli 11 689 028 euroa ja katsastustoiminnan valvontamaksun tuotto oli 7 844 201 euroa. Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksun tuotto oli 40 000 euroa. Kirjanpitoon verot kirjataan maksuperusteisesti. Verotuotot ovat rahoituksellisesti verohallinnon tuottoja, mutta ne näkyvät Trafin tuotto- ja kululaskelmassa kohdassa "Verot ja veronluonteiset maksut."

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Trafin toiminnan tuotot olivat 96 058 627 euroa ja toiminnan kulut 130 236 930 euroa. Viraston maksullisen toiminnan tuotot toteutuivat noin 4,7 miljoonaa euroa budjetoitua suurempina ja ne jakautuivat suoriteryhmittäin seuraavasti (ks. luku 4.3):

Muita toiminnan tuottoja kertyi toimintavuonna 485 013 euroa, josta 142 923 euroa oli EU-matkakorvauksia.

Aineita ja tarvikkeita hankittiin 356 119 eurolla, mikä alittaa edellisen vuoden toteuman (400 046 euroa). Tiliryhmän tilien toteumat, lukuun ottamatta tilien kirjat, lehdet ja muut painotuotteet toteutumaa sekä lämmitys, sähkö ja vesi, jäivät budjetoidusta. Merkittävin ero syntyi tilin muut aineet ja tavarat kohdalla sen jäädessä budjetoidusta noin 209 000 euroa. Ero syntyi, koska kiinteistöjen pienlaitteistojen hankkiminen ei toteutunut suunnitellusti.

Henkilöstömenoja toteutui 39 504 963 euroa. Lomapalkkavelka pieneni 470 813 euroa, sisältäen lomapalkkavelan muutoksen 304 935 euroa ja lomapalkkojen henkilöstösivukuluelan pienenemisen 165 878 euroa. Lomapalkkavelka oli yhteensä 6 312 916 eu-

roa. Henkilöstömenot toteutuivat suunniteltua noin 2 309 000 euroa pienempänä. Syitä näin merkittävään budjettialitukseen oli monia. Trafin henkilöstömäärä laski viime vuoden 528 henkilötyövuodesta 519 henkilötyövuoteen. Tätä ei osattu ennustaa. Merkittävin syy oli, että osa suunnitteluista rekrytoinneista jätettiin tekemättä, koska tehtävät pystyttiin hoitamaan olemassa olevin resursseihin. Osa rekrytoinneista myöhästyi ja paikoin palkkakehitys oli arvioitu toteutunutta korkeammaksi. Myös tulospalkkion suuruus pieneni vuodesta 2015. Palkkatoteuma laski edellisestä vuodesta 2 812 330 euroa.

Vuokramenot (5 619 113 euroa) laskivat 240 894 euroa edellisestä vuodesta ja toteutuivat 391 670 euroa budjetoitua pienempänä (budjetti 6 010 783 euroa). Merkittävin budjettialitus toteutui muissa vuokrissa (toteuma 279 222 euroa, budjetti 649 000 euroa). Muissa vuokrissa jäi toteutumatta työnteontapojen uudistamishankkeen Trafi 2.0:aan suunnitellut vuokramenot.

Palvelujen ostot (74 760 491 euroa) laskivat edellisestä vuodesta 5 409 158 euroa sekä budjetoidusta 6 326 944 euroa. Palvelujen ostot muodostuvat selkeästi suurimman osuuden viraston toiminnan menoista. Tiliryhmä on laaja ja poikkeamat koostuvat useiden tilien toteutumisista.

Seuraavassa on esitetty merkittäviä eroja tileittäin:

- Postipalveluiden kustannukset laskivat edellisvuodesta 239 292 euroa ja alittivat budjettinsa 183 825 euroa. Alitus johtui Trafin sähköisten suoritteiden volyymin lisääntymistä, mikä vähensi perinteisen postin määrää. Tätä ei osattu budjetoitaessa huomioida tarpeeksi suurella volyyymilla.
- Puhelinpalveluiden toteuma (925 316 euroa) kasvoi selvästi vuoden 2015 toteumasta 614 332 euroa. Syy tähän oli puhelinpolitiikan muutoksessa, jossa mahdollistettiin laadukkaampien ja samalla arvokkaampien puhelimien hankinta ja käyttö läpi henkilöstön.
- ATK:n käyttöpalvelut toteuma 10 716 014 euroa ylitti budjetoidun 9 213 750 euroa selvästi. Ylitykseen oli useita syitä. Valtorin asettama yhteiskustannuslisä toi menoerän, jota ei osattu budjetoidessa huomioida. Trafin tietojärjestelmiin kohdistui viime vuonna normaalia enemmän häiriöitä, joiden korjaamisen edellyttämää määrää ei osattu arvioida tarpeeksi suureksi. Lisäksi tietojärjestelmien vaatimien teknisten ympäristöjen määrä ylitti arvioidun.
- Pankkipalveluiden menot (546 940 euroa) kasvoivat viime vuodesta (293 929 euroa) merkittävästi. Syy menojen kasvulle on ollut Trafin verkkokaupan laajentuminen, mistä johtuen tunnistautumisesta aiheutuvat menot kasvoivat. Määrä ylitti arvioidun huomattavasti.
- Koulutuspalveluiden toteuma (618 413 euroa) jäi budjetistaan 361 587 euroa. Yleisin syy koulutusten toteutumattomuudelle on se, että aikaa kouluttautumiselle ei ole tarpeeksi. Vuonna 2016 joitain koulutussuunnitelmia myös keskeytettiin tietoisesti, muun muassa eri sähköisten kommunikointikanavien koulutus peruttiin, koska sillä nähtiin olevan huomattavia yhtymäkohtia Trafi 2.0 -hankkeen kanssa. Lisäksi hallinnon alan virastojen kesken nähtiin tarkoituksenmukaiseksi yhdistää joitain koulutuksia, mutta niiden toteuttaminen tilikauden aikana jäi kuitenkin tekemättä.
- Muut henkilöstöpalvelut -tilin menot (814 019 euroa) alitti budjettinsa 271 981 euroa. Merkittävin alitus tehtiin tietohallinnossa. Sähköisten työtilojen hallinnointiin suunniteltu ostopalveluhenkilö jäi palkkaamatta ja työ tehtiin omin resurssein.

- Asiantuntija ja tutkimuspalvelut -tili alitti budjettinsa (toteuma 1 673 072, budjetti 2 000 000). Suunnitellut tutkimukset eivät käynnistyneet, ja osa hankkeista myöhästyi Trafista riippumattomista syistä.
- Muut asiantuntija- ja tutkimuspalvelut -tilin toteuma 3 240 262 euroa oli merkittävästi budjettia (4 000 000 euroa) alhaisempi. Alitus koostui useammasta erisyystä. Rekrytoinneissa oli varauduttu suurempaan rekrytoinnin tukipalvelun ostoon sekä soveltuvuusarviointeihin. Lisäksi palkkajärjestelmäkonsultointia ei tarvittu lainkaan, vaikka tähän oli varauduttu. Tietohallinnossa oli lukuisia ostopalveluna toteutettavaksi suunniteltuja tehtäviä, jotka pystyttiin tekemään omin resurssein, esimerkiksi tiedonhallinnan viitearkkitehtuuri sekä ICT-prosessien kehittämistehtävät. Lisäksi osa suunnitelluista palveluiden ostoista toteutui budjetoitua pienempinä sekä ICT-arkkitehtikonsultteja ei saatu rekrytoitua siinä määrin, mitä suunniteltiin.
- Tietotekniikan asiantuntijapalvelut toteutui budjetoitua summaa pienempänä (budjetti 12 191 189 euroa, toteuma 9 792 737 euroa). Menoerä koostuu lukuisista kehityshankkeista, pienkehitystehtävistä sekä olemassa olevien järjestelmien ylläpitokustannuksista. Alitus johtui pääosin siitä, että kaikkia suunniteltuja toimenpiteitä tai hankkeita ei ehditty tehdä. Kehitystehtävien edistymisen ennakoiminen on haastavaa lukuisten järjestelmäriippuvuuksien vuoksi. Vuonna 2016 osassa hankkeita pystyttiin myös edullisempaan toteutusmalliin, mikä toi säästöjä suhteessa budjetoituun. Tietojärjestelmähankkeista suurin yksittäinen poikkeama oli kehityshanke Tietopalvelutehtaan töiden käynnistymättömyys. Se johtui riippuvuus- ja rekrytointihaasteista.
- Muut ulkopuoliset palvelut -tilin budjettialitus oli merkittävä (toteuma 6 069 933 euroa, budjetti 8 071 510 euroa). Merkittävin alitus tapahtui tiedonhallintapalveluiden asianhallinnan sähköistämishankkeessa, jonka suunnitelluista ulkopuolisista ostoista osa jäi kokonaan tekemättä. Osin ostoja korvattiin omalla tekemisellä ja osin työt siirtyivät tulevaisuuteen. Katsastusluvut ja valvonta -toimintayksikössä kustannukset alittuivat merkittävästi suhteessa budjetoituun tievarsitarkastuksessa, testiautotoiminnassa, jarruvaunutoiminnassa sekä markkinavalvonnassa. Alukset-osastolla oli alitusta 669 150 euroa, mikä johtui rikkidirektiivin valvonnan palvelutuotannon käynnistymisestä vasta loppuvuodesta.
- Muut ulkopuoliset palvelut 1 -tili pitää sisällään Trafissa palvelukorvaukset. Palvelukorvauksia maksettiin 27 721 464 euroa budjetoidun määrän ollessa 28 994 526 euroa. Palvelukorvauksien määrä alitti budjettinsa merkittävimmin Tutkinnot ja ammattiliikenne-toimintayksikössä. Budjetti alittui 1 273 062 euroa, mikä johtui suoritemyynnin alittumisesta, jota ei osattu ennakoida.

7.4 Tase

Taseen loppusumma 31.12.2016 oli 20 454 729 euroa, josta vastaavissa oli käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten menojen osuus 12 618 657 euroa. Tuotto- ja kululaskelman kuluryhmässä valmistus omaan käyttöön 1 826 599 euroa aktivoitiin taseeseen valmiit TOSI- ja IKE 2- projektien valmistuskulut sekä väliaktivoitiin kesken-eräisten PURKKI Henkilöluvut-, PURKKI valvonta 2-, Atomi- sekä Ajokortti itsepalveluna- projektien osalta. Poistojen määrä 4 170 529 euroa kasvoi edellisvuoteen nähden.

Aineellisten hyödykkeiden arvo pieneni poistojen myötä, koska uudet kalusteet hankitaan leasing-sopimuksilla. Suurin poistoerä oli auditorioremontin poistot kalusteryhmästä. Koneiden ja laitteiden arvo nousi, koska tilivuonna hankittiin kaksi mittauslaitetta laivojen pakokaasujen rikkipitoisuuden mittaamiseksi.

Muut aineelliset hyödykkeet 44 442 euroa olivat taide-esineitä.

Myyntisaamiset 31.12.2016 olivat 7 269 468 euroa. Suurimmat yksittäiset myyntisaamiset olivat Ajovarman Oy:ltä 1 871 109 euroa, A-Katsastus Oy:ltä 542 851 euroa sekä VR-Yhtymä Oy:ltä 509 719 euroa.

Ostovelat 31.12.2016 olivat 6 041 078 euroa. Suurimmat ostovelat olivat Valtion tietojen ja viestintäteknikkakeskus Valtorille 1 504 079 euroa, OpusCapita Group Oy:lle 717 157 euroa sekä CGI Suomi Oy:lle 377 790 euroa.

Siirtovelat 6 713 740 euroa koostuvat suurimmaksi osaksi lomapalkkavelasta, joka oli 6 312 916 euroa.

8. Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Trafin johto vastaa viraston sisäisestä valvonnasta ja siihen sisältyvästä riskienhallinnasta. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus siitä, että viraston toiminta on tehokasta ja tarkoituksenmukaista, toimintaan liittyvä raportointi on luotettavaa ja toiminnassa noudatetaan lakeja ja säädöksiä. Riskienhallintajärjestelmä on osa viraston vuotuista strategista suunnittelua, tulossuunnittelua, tavoitteiden asettamista ja toimeenpanoa.

Toimivan riskienhallinnan varmistamiseksi viraston johto on vahvistanut 15.9.2016 riskikartoitusdokumentit (riskialueitten kartoitus ja riskeihin vastaaminen) sekä 1.12.2016 sisäisen valvonnan arviointikehikon. Viimeksi mainitun dokumentin avulla viraston johto on arvioinut sisäisen valvonnan tilaa vertaamalla sitä COSO ERM -viitekehykseen, jonka mukaan riskejä on tarkasteltu kahdeksan osa-alueen kautta:

1. Sisäinen toimintaympäristö
2. Tavoitteiden asettaminen
3. Riskien tunnistaminen
4. Riskien arviointi
5. Riskeihin vastaaminen
6. Valvontatoimenpiteet
7. Informaatio ja tiedonkulku
8. Seuranta

Viitekehyksen mukaisesti määriteltiin riskialueet ja niiden sijoittuminen riskikarttaan (vaikutus – toteutumisen todennäköisyys). Merkittävimmät riskialueet nousivat pääosin viraston ajankohtaisesta tilanteesta:

- Viraston tietojärjestelmät ja tieto ei vastaa asetettuja laatu- ja tietoturvatavoitteita
- Henkilöstökehitys ylitetään
- Trafi ei pysty vaikuttamaan liikennejärjestelmän kehittymiseen halutulla tavalla
- Lentoliikenteen hiilidioksidipäästöt eivät kehity kestäväällä tavalla

Edellä mainittuihin riskialueisiin määriteltiin samassa yhteydessä vastuuhenkilöt sekä riskialueiden hallintakeinoja. Myös vuonna 2015 määritellyjä riskialueita tarkasteltiin vuoden 2016 aikana. Niiden mahdollista toteutumista seurattiin ja tarvittaessa tehtiin päätöksiä riskialueiden hallitsemiseksi.

Tehdyn arvioinnin perusteella Trafian sisäinen valvonta ja siihen kuuluva riskienhallinta täyttää valtion talousarviosta annetun asetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

9. Arviointien tulokset

Trafille vuonna 2015 myönnettyjen ISO 9001 laatu-, ISO 14001 ympäristö- ja ISO 27001 tietoturvasertifikaattien voimassapitäminen vaati seuranta-auditoinnin, jonka Inspecta Sertifiointi Oy suoritti maaliskuussa 2016. Auditoinnissa ei kirjattu poikkeamia.

Ilmailutoimintojen osalta Euroopan lentoturvallisuusvirasto (EASA) suoritti kaksi standarditarkastusta Trafiin. Auditointien kohteina olivat ilmatila- ja lennonvarmistusviranomaistehtävät sekä lentotoimintaviranomaistehtävät. Lisäksi EASA auditoi Trafia akkreditointisopimuksen nojalla. EASA on akkreditointisopimuksella ulkoistanut tietyt lentokelpoisuus- lentosimulaattorivalvontatehtävät Trafille. EASA auditoi myös Trafin toimintaa EU:n ja Yhdysvaltain välisen lentoturvallisuussopimuksen puitteissa. Euroopan komissio suoritti yhden ilmailun turvatoimien toteuttamista koskevan auditoinnin. Komissio suoritti merenkulun puolella samantyyppisen merenkulun turvatoimia koskevan auditoinnin. Kansainvälinen kuljettajantutkintojärjestö CIECA auditoi tieliikenteen kuljettajantutkintojärjestelmän. Raideliikennepuolella ei vuonna 2016 toteutettu ulkoisia auditointeja.

Auditoinneissa havaittiin poikkeamia, joiden johdosta on käynnistetty korjaavat toimenpiteet. Vuonna 2016 havaituista poikkeamista osa on jo hyväksytysti korjattu, ja kaikkien muiden korjausten osalta korjaavat toimenpiteet ovat käynnissä. Trafi hallinnoi ulkoisten auditointien poikkeamat koko viraston yhteisen toimintajärjestelmätyökalun avulla.

10. Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Kertomusvuonna ei ilmennyt väärinkäytöksiä.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Vuoden 2017 helmikuussa havaittiin, että aiemmin maksettuja romutuspalkkioita oli maksettu perusteettomasti 10 000 euroa. Palkkiot peritään takaisin vuoden 2017 aikana.

11. Liitetiedot

Liite 1 Liikenteen turvallisuusviraston tilinpäätöksen laatimisperiaatteet ja vertailtavuus (TaA 66 h §:n 1 kohta)

Budjetointi

Liikenteen turvallisuusviraston toiminnan ja talouden suunnittelu perustuu Liikenne- ja viestintäministeriön ohjaukseen sekä Liikenteen turvallisuusviraston pitkän tähtäimen tavoitteisiin, strategiaihin ja toiminnan linjauksiin.

Vuoden 2016 verot ja veronluonteiset tulot kirjattiin Valtion talousarvioesityksen mukaisesti osastolle yksitoista: autoverot 11.10.03, ajoneuvoverot 11.10.07, muut verotulot 11.19.09. Verotukseen liittyvät korkotulot kirjattiin osastolle kaksitoista, 12.39.02. Eräät liikenteen maksut jaettiin kolmeksi luokaksi momentille 11.19.05: Lentoliikenteen valvontamaksu 11.19.05.1., Katsastustoiminnan valvontamaksu 11.19.05.2. ja Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu 11.19.05.3. Katsastustoiminnan valvontamaksu on ollut vuonna 2015 momentilla 11.19.07 ja on yhdistetty vuonna 2016 momenttiin 11.19.05.

Liikenteen turvallisuusvirastolle myönnettiin 21 075,55 € määräraha Euroopan

Liikenteen turvallisuusvirastolle myönnettiin 620 000,00 € Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahaa momentille 4.15.31.01.21.

Toimintamenomomentille 31.20.01 kirjattiin Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot.

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Arvostus- ja jaksotusperiaatteisiin ei tehty muutoksia vuonna 2016.

Aiempiin vuosiin kohdistuvat tulot ja menot

Ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilu 4.15.31.20.40.: kirjattiin siirrettyjen määrärahojen peruutukset -momentille 12.39.04, 196 000,00 €.

Lomapalkkavelkaa oikaistiin vuodelta 2009. Oikaistiin Rautatieviraston sivukuluja 80 102,63 € lomapalkkavelasta lomapalkkojen henkilöstösivukuluvelan muutokseen.

Vertailtavuus edellisvuoteen

<i>Siirtomääräraha 31.12.2015</i>	<i>14 084 573,49 euroa</i>
<i>Siirtomääräraha 31.12.2016</i>	<i>30 082 031,91 euroa</i>

Liikenteen turvallisuusviraston talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Tilinpäätös 2016	Vertailu Tilinpäätös - Talousarvio	Toteutuma %
11. Verot ja veronluonteiset tulot	951 804 775,25	1 099 372 566	1 100 194 795	822 229,20	100 %
11.04.01. Arvonlisävero	229 334,60	228 052	228 051,84	0,00	100 %
11.10.03. Autovero	7 295 967,15	3 547 779	3 547 778,82	0,00	100 %
11.10.07. Ajoneuvovero	923 809 008,56	1 075 698 590	1 075 698 590,19	0,00	100 %
11.19.05. Lentoliikenteen valvontamaksu	11 450 759,60	18 751 000	19 573 229,20	0,00	104 %
11.19.05.1. Lentoliikenteen valvontamaksu	0,00	11 451 000	11 689 028,00	238 028,00	102 %
11.19.05.2. Katsastustoiminnan valvontamaksu	0,00	7 260 000	7 844 201,20	584 201,20	108 %
11.19.05.3. Kaupunkiraideliikenteen valvontamaksu	0,00	40 000	40 000,00	0,00	100 %
11.19.07. Katsastustoiminnan valvontamaksu	7 751 469,00	0	0,00	0,00	0 %
11.19.09. Muut verotulot	1 268 236,34	1 147 145	1 147 145,15	0,00	100 %
12. Sekalaiset tulot	4 579 948,99	4 777 362,41	4 777 362,41	0,00	100 %
12.39.02. Verotukseen liittyvät korkotulot	4 579 948,99	4 581 362	4 581 362,41	0,00	100 %
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset		196 000	196 000,00	0,00	100 %
Tuloarviotilit yhteensä	956 384 724,24	1 104 149 928	1 104 972 157,61	822 229,20	

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2016 määrärahojen		Tilinpäätös 2016	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö vuonna 2016	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2016	Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
23. Valtioneuvoston kanslia	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	21 075,55	21 075,55	21 075,55	0,00
23.01.03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (S2V)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	21 075,55	21 075,55	21 075,55	0,00
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	73 665 534,70	62 625 549	32 543 516,71	30 082 031,91	62 625 548,62	0,00	17 021 573,49	64 724 573,49	34 446 541,58	30 082 031,91
31.01.21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (S2V)	0,00	0	0,00	0,00	0,00	0,00	620 000,00	620 000,00	620 000,00	0,00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	16 319 534,70	14 922 549	14 922 548,62		14 922 548,62	0,00				
31.20.01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (nettob) (S2V)	49 346 000,00	47 703 000	17 620 968,09	30 082 031,91	47 703 000,00	0,00	14 084 573,49	61 787 573,49	31 705 541,58	30 082 031,91
31.20.40. Ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilu (S2V)	8 000 000,00						2 317 000,00	2 317 000,00	2 121 000,00	0,00
Määrärahatilit yhteensä	73 665 534,70	62 625 549	32 543 516,71	30 082 031,91	62 625 548,62	0,00	17 042 649,04	64 745 649,04	34 467 617,13	30 082 031,91

LIIKENTEEN TURVALLISUUSVIRASTON TUOTTO- JA KULULASKELMA

	1.1.2016-31.12.2016		1.1.2015 - 31.12.2015	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	95 573 613,59		84 046 743,48	
Muut toiminnan tuotot	<u>485 013,02</u>	96 058 626,61	<u>306 960,49</u>	84 353 703,97
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	356 119,06		400 046,02	
Henkilöstökulut	39 504 963,42		42 317 293,29	
Vuokrat	5 619 113,12		5 860 007,48	
Palvelujen ostot	75 380 490,75		80 169 649,33	
Muut kulut	7 032 313,78		6 949 470,95	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-1 826 599,48		-3 696 527,50	
Poistot	4 170 529,36		3 402 484,19	
Sisäiset kulut	<u>0,00</u>	<u>-130 236 930,01</u>	<u>180 000,00</u>	<u>-135 582 423,76</u>
JÄÄMÄ I		-34 178 303,40		-51 228 719,79
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	20 568,23		11 211,56	
Rahoituskulut	<u>-5 847,77</u>	14 720,46	<u>-3 263,77</u>	7 947,79
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot	5 000,00		76 888,07	
Satunnaiset kulut	<u>-10 143,99</u>	-5 143,99	<u>-3 577,51</u>	73 310,56
JÄÄMÄ II		-34 168 726,93		-51 147 461,44
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	<u>-2 121 000,00</u>	-2 121 000,00	<u>5 683 000,00</u>	-5 683 000,00
JÄÄMÄ III		-36 289 726,93		-56 830 461,44
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Verot ja veronluonteiset maksut	1 099 966 743,36		951 575 440,65	
Muut pakolliset maksut	4 576 754,91		4 579 948,99	
Perityt arvonnalisäverot	228 051,84		229 334,60	
Suoritettavat arvonnalisäverot	<u>-14 922 548,62</u>	<u>1 089 849 001,49</u>	<u>-16 319 534,70</u>	<u>940 065 189,54</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>1 053 559 274,56</u>		<u>883 234 728,10</u>

LIIKENTEEN TURVALLISUUSVIRASTON TASE

	31.12.2016		31.12.2015	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	85 624,48		215 393,67	
Muut pitkävaikutteiset menot	9 980 183,77		10 955 878,00	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>2 309 370,94</u>	12 375 179,19	<u>3 408 278,42</u>	14 579 550,09
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Koneet ja laitteet	49 704,23		6 205,00	
Kalusteet	149 332,04		285 990,25	
Muut aineelliset hyödykkeet	<u>44 441,56</u>	243 477,83	<u>44 441,56</u>	336 636,81
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		12 618 657,02		14 916 186,90
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	7 269 467,87		5 556 963,27	
Siirtosaamiset	494 975,55		1 092 297,46	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>1 895,70</u>	7 766 339,12	<u>5 201,67</u>	6 654 462,40
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön tulotilit	<u>69 733,04</u>	<u>69 733,04</u>	<u>26 160,25</u>	<u>26 160,25</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		7 836 072,16		6 680 622,65
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>20 454 729,18</u>		<u>21 596 809,55</u>

	31.12.2016		31.12.2015	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	-1 026 353,83		-1 026 353,83	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	6 480 865,89		7 260 458,88	
Pääoman siirrot	-1 053 474 045,95		-884 014 321,09	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>1 053 559 274,56</u>	5 539 740,67	<u>883 234 728,10</u>	5 454 512,06
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	388 560,96		227 683,90	
Ostovelat	6 041 077,81		7 486 670,48	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	858 552,31		864 492,35	
Edelleen tilitettävät erät	684 447,79		736 152,63	
Siirtovelat	6 713 739,53		6 810 117,58	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>228 610,11</u>	14 914 988,51	<u>17 180,55</u>	16 142 297,49
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		14 914 988,51		16 142 297,49
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>20 454 729,18</u>		<u>21 596 809,55</u>

Liite 2 Liikenteen turvallisuusviraston nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2016 määrärahojen		Tilinpäätös 2016	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2016	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä vuonna 2016	Käyttö vuonna 2016 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
31.20.01.	Bruttomenot	133 787 803,60	113 700 555,43		143 782 587,34				127 785 128,92		
Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2v.)	Bruttotulot	84 441 803,60	96 079 587,34		96 079 587,34				96 079 587,34		
	Nettomenot	49 346 000,00	47 703 000	17 620 968,09	30 082 031,91	47 703 000,00	0,00	14 084 573,49	61 787 573,49	31 705 541,58	30 082 031,91

Liite 3 Liikenteen turvallisuusviraston arviomäärärahojen ylitykset

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole esitettävää liitteessä 3

Liite 4 Liikenteen turvallisuusviraston peruutetut siirretyt määrärahat

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		196 000,00
Vuosi 2015		196 000,00
31.20.40. Ajoneuvojen romutuspalkkiokokeilu	196 000,00	
Pääloukat yhteensä		196 000,00
Vuosi 2015		196 000,00

Liite 5 Liikenteen turvallisuusviraston henkilöstökulujen erittely

	2016	2015
Henkilöstökulut	33 458 030,81	34 732 006,64
Palkat ja palkkiot	32 269 548,86	32 655 894,38
Tulosperusteiset erät	1 493 417,00	2 032 737,61
Lomapalkkavelan muutos	-304 935,05	43 374,65
Henkilösivukulut	6 046 932,61	7 585 286,65
Eläkekulut	5 414 126,12	6 749 152,86
Muut henkilösivukulut	632 806,49	836 133,79
Yhteensä	39 504 963,42	42 317 293,29
Johdon palkat ja palkkiot, josta	1 406 814,70	1 517 686,09
- tulosperusteiset erät	48 108,10	81 540,45
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	125 669,00	137 696,76
Johto	35 130,00	44 783,00
Muu henkilöstö	90 539,00	92 913,76

**Liite 6 Liikenteen turvallisuusviraston suunnitelmien mukais-
ten poistojen perusteet ja niiden muutokset
(TaA 66 h §:n 6 kohta)**

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein käyttömai-
suushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankinta-
menosta.

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet eivät ole muuttuneet varainhoito-
vuoden aikana.

Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat:

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto-%	Jäännös- arvo-%
112 Aineettomat oikeudet				
1120010 Ostetut atk-ohjelmistot 5v	tasapoisto	5	20	0
114 Muut pitkävaikutteiset menot				
1140010 Itse valmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat 5v	tasapoisto	5	20	0
125-126 Koneet ja laitteet				
1260010 Muut tutkimuslaitteet 5v	tasapoisto	5	20	0
1269010 Muut koneet ja laitteet 5v	tasapoisto	5	20	0
127 Kalusteet				
1270010 Asuinhuoneisto- ja toimistokalusteet 5 v	tasapoisto	5	20	0

Liite 7 Liikenteen turvallisuusviraston kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

	Aineettomat hyödykkeet			Yhteensä
	112 Aineettomat oikeudet	114 Muut pitkävaikut. menot	119 Keskeneräiset hankinnat	
Hankintameno 1.1.2016	786 285,71	18 393 136,51	3 408 278,42	22 587 700,64
Lisäykset	0,00	2 925 506,96	1 476 195,76	4 401 702,72
Vähennykset	0,00	0,00	2 575 103,24	2 575 103,24
Hankintameno 31.12.2016	786 285,71	21 318 643,47	2 309 370,94	24 414 300,12
Kertyneet poistot 1.1.2016	570 892,04	7 437 258,51	0,00	8 008 150,55
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	2 575 103,24	2 575 103,24
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	129 769,19	3 901 201,19	0,00	4 030 970,38
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	2 575 103,24	2 575 103,24
Kertyneet poistot 31.12.2016	700 661,23	11 338 459,70	0,00	12 039 120,93
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	85 624,48	9 980 183,77	2 309 370,94	12 375 179,19

	Aineelliset hyödykkeet			Yhteensä
	125-126 Koneet ja laitteet	127 Kalusteet	128 Muut aineell. hyödykkeet	
Hankintameno 1.1.2016	10 950,00	684 285,00	44 441,56	739 676,56
Lisäykset	46 400,00	0,00	0,00	46 400,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2016	57 350,00	684 285,00	44 441,56	786 076,56
Kertyneet poistot 1.1.2016	4 745,00	398 294,75	0,00	403 039,75
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	2 900,77	136 658,21	0,00	139 558,98
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 31.12.2016	7 645,77	534 952,96	0,00	542 598,73
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	49 704,23	149 332,04	44 441,56	243 477,83

Liite 8 Liikenteen turvallisuusviraston rahoitustuotot ja -kulut

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole esitettävää liitteessä 8.

Liite 9 Liikenteen turvallisuusviraston talousarvionaloudesta annetut lainat

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole esitettävää liitteessä 9.

Liite 10 Liikenteen turvallisuusviraston arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole käyttö- eikä rahoitusomaisuusarvopapereita.

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole muita oman pääoman ehtoisia sijoituksia.

Liite 11 Liikenteen turvallisuusviraston taseen rahoituserät ja velat

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 11.

**Liite 12 Liikenteen turvallisuusviraston valtiontakaukset ja -takuut sekä muut vastuut
 (TaA 66 h §:n 12 kohta)**

Myönnetyt takaukset ja takuut

Liikenteen turvallisuusvirasto ei ole myöntänyt takauksia eikä takuita

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole myönnettyjä takauksia eikä takuita

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve 2018	Määräraha- tarve 2019	Määrärahatarve myöhemmin tarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	30 006 477,69	26 403 627,44	22 782 069,17	21 433 548,66	5 664 456,85	76 283 702,12
Yhteensä	30 006 477,69	26 403 627,44	22 782 069,17	21 433 548,66	5 664 456,85	76 283 702,12

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarvio- menot 2015	Määräraha- tarve 2016	Määräraha- tarve 2017	Määräraha- tarve 2018	Määrärahatarve myöhemmin myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä yhteen- sä
Muut sopimukset ja sitoumukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Liite 13 Liikenteen turvallisuusviraston taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 13.

Liite 14 Liikenteen turvallisuusviraston taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 14.

Liite 15 Liikenteen turvallisuusviraston velan muutokset

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 15.

Liite 16 Liikenteen turvallisuusviraston velan maturiteettijakauma ja duraatio

Liikenteen turvallisuusvirastolla ei ole esitettävää liitteellä 16.

Liite 17 Liikenteen turvallisuusviraston oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat täydentävät tiedot
(TaA 66 h §:n 16 kohta)

1) Ajovarma kuljettajatutkintojen sopimukset

Vuonna 2015 solmittiin Liikenteen turvallisuusviraston, Ajovarma Oy:n, A-Katsastus Oy:n, Yksityiset K-Asemat Oy:n ja A-Katsastus Group Oy:n välillä kolmeatoista eri aluetta koskevat sopimukset kuljettajatutkintojen vastaanottamista, tieliikenteen henkilöluopien käsittelemistä ja niihin liittyvien palvelutehtävien suorittamista. Sopimuskausi on alkanut 1.1.2016 ja jatkuu määräaikaisena 31.12.2019 asti. Sopimusten alaiset palvelukorvaukset vaikuttavat määrärahan tarpeeseen, liite 12, muut monivuotiset vastuut.

2) Barona neuvontapalvelusopimus

Vuonna 2015 solmittiin Liikenteen turvallisuusviraston ja Barona Customer Care Oy:n välillä sopimus neuvontapalvelujen tuottamisesta. Sopimus on astunut voimaan 9.11.2015 ja on voimassa toistaiseksi. Neuvontapalvelusopimus vaikuttaa määrärahan tarpeeseen, liite 12, muut monivuotiset vastuut.

12. Allekirjoitus

Helsingissä 28.2.2017

Kari Wihlman

pääjohtaja